БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 71 (302)
10 АПРЕЛЬ ЯКШАНБА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА (1-нчи бет).
В. И. Ленин номидаги СССР Давлат кутубхонасида (1-нчи бет).
ПАРТИЯ ТУРМУШИ. **Ҳ. Абдусаматов, А. А'замов.** — Чорвачиликка раҳбарликни кучайтириш керак (2-нчи бет).
В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 85 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН. **А. Польшчиков.**—Ленининнинг империализм ҳақидаги назарияси (2-нчи ва 3-нчи бетлар).
Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси тўғрисида (2-нчи бет).
Чигит экишдаги ҳамма ишларни ЎзССР Министрлар Совети ва ЎзКП Марказий Комитетининг қарори асосида уюштирайлик! (3-нчи бет).
Осиё мамлакатларининг халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган конференциясида (4-нчи бет).
ХХР блан Германия ўртасидаги уруш ҳолатини тўхтатиш тўғрисида ХХР раисининг фармони (4-нчи бет).
Австрия озод қилинган куннинг 10 йиллиги олдидан (4-нчи бет).

Экишни тезда сифатли тамомлаб, чигитни биртекис ундириб олиш учун курашайлик

Газетамизнинг кечаги сонида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Республика колхоз ва совхозларида чигит экишнинг бориши тўғрисида»ги қарори э'лон қилинди. Қарорда чигит экишда йўл қўйилган жиддий камчиликлар кўрсатилиши блан бирга, бу нуқсонларни тезда тугатиш чоралари ҳамда партия, совет органлари, колхоз, совхоз ва МТСлар олдида турган вазифалар бирма-бир белгилаб берилган.

Бу йил эрта кўклам об-ҳаво шароитининг қулай келишига ва моддий техника ресурслари етарли бўлишига қарамай чигит экиш қониқарсиз ташкил этилди. Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, МТС ва совхоз директорлари, колхоз правлениелари чигит экишни энг яхши муддатларда тез ўтказиш учун мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланмаётирлар. Улар бу йилги шароитда тупроқнинг нами қочиб қуриб қолишига йўл қўймаслик учун ерни жуда қисқа муддатларда тайёрлаб, чигитни тез экиб олиш талаб этилаётганлигини, бунинг учун тракторлардан ва колхозлардаги отуловлардан унумли фойдаланиш зарурлигини э'тиборга олмаётирлар.

Кўпгина МТСларда тракторлардан нотўғри фойдаланилмоқда. Ер ҳайдайдиган бўш тракторлар мавжуд бўлгани ҳолда, ерларни тайёрлаш учун чигит экадиган тракторлардан фойдаланиш, ерни кераксиз қайта-қайта ҳайдаш ҳоллари юз бермоқда. Бу нарса тупроқнинг қуриб қолишига ва экишнинг кечикишига сабаб бўлаётир. Экиш кампаниясининг ҳал қилучи энг мас'улиятли даврида дала ишларига колхозчиларни зарур даражада жалб қилиш ва уларнинг меҳнатини тўғри уюштириш ўрнига, кўпгина колхозларда меҳнат резервларидан нотўғри фойдаланиш ҳоллари бор. Колхозчиларнинг анча қисми иккинчи даражали ишлар блан банд қилиб қўйилиши, айрим кишиларнинг меҳнат минимумини бажармасликлари ва ба'зан ҳеч сабабсиз жамоат меҳнатида қатнашмасликлари орқасида экиш юзасидан берилган график бажарилмаётир.

Областимизнинг колхозлари, совхозлари ва МТСлари пахтачиликни янада ривожлантириш масаласи юзасидан Тошкентда чақирилган кенгаш қатнашчиларининг Мурожаатига жавобан бу йил чигитни кенг кўламда квадрат-уялаб экиш мажбуриятини олдилар. Аммо, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг қарорларида кўрсатиб ўтилганидек, квадрат-уялаб чигит экиш бизнинг областимиздаги кўпгина колхоз ва совхозларда ҳам қониқарсиз уюштирилган. Сталин номли 16-нчи совхоз (директори ўртоқ Бухоров) гарчи чигит экишни тамомлаган бўлса ҳам, квадрат-уялаб экиш юзасидан белгиланган планни фақат 60 процент бажарди. Экишни тамомлаган 1-нчи «Боёвут» совхозида (директори ўртоқ Нуриддинов) пландаги 670 гектар ўрнига 572 гектар ерга чигитни квадрат-уялаб экилган, холос. Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозда (раиси ўртоқ Шораҳмедов) жуда катта имкониятлар ва техника резервлари бўлгани ҳолда, энди 76 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экилган.

Оржоникидзе районида янги, прогрессив усулни қўлланиш айниқса ёмон аҳволда. Район колхозлари 3 минг гектарга яқин ерга чигит экдилар, шундан квадрат-уялаб экилган майдон 200 гектарга ҳам етмайди. Райондаги «Ленинград», Пушкин номли, Маленков номли колхозларда квадрат-уялаб экилган ер 5—15 гектарни ташкил этади, холос. Верхне-волинск, Мирзачўл районларининг партия ва совет ташкилотлари қолоқ, консерватив уринишларга қарши кескин кураш очмай, ҳосилни оширишга ва меҳнат резервларини тежашга ёрдам берадиган квадрат-уялаб экишни жорий этмаётирлар. Сирдар'ё, Октябрь, Чиноз районларида ерни тайёрлаш ва чигит экиш ниҳоятда кечиктирилмоқда.

Район партия, совет органлари, МТС, совхозларнинг директорлари, колхозларнинг правлениелари чигит экишда юз бераётган ана шундай хато ва камчиликларни дарҳол тузатишлари, мавжуд барча ресурсларни, техника воситаларини сафарбар этишлари, ҳамма жойда экишнинг юқори сифатли ўтказилишини та'минлашлари керак.

Техникадан мақсадга мувофиқ равишда фойдаланиш — экишни қисқа муддатларда сифатли ўтказишнинг шартидир. Бунинг учун тракторчиларнинг ишини намунали ташкил этиш, уларга ҳартарафлама ёрдам бериш ва зарур шароитни яратиб бериш керак. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети ўз қарорларида мавжуд техникадан тўла фойдаланиш ва экишни тезроқ тугаллаш мақсадида, экиш агрегатларини, уларга хизмат қилучи шахсий состав блан биргаликда чигит экишни тугаллаган колхозлардан бошқа колхоз ҳамда далачилик бригадаларига кўчиришни тавсия этдилар. Партия ва совет ташкилотлари экишни тезда тамомлашга ёрдам берадиган бу ишни пухта уюштиришлари керак.

Чигит экишнинг сифатли ўтказилиши —пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг асоси эканлигини барча пахтакорларимиз яхши билади. Шунинг учун ҳам далада қилинаётган ҳамма ишларнинг сифати учун механизаторлар, совхоз ишчилари ва колхозчиларнинг жавобгарлигини ошириш талаб этилади. Агрономлар, трактор ва далачилик бригадаларининг бошлиқлари, экишнинг бориши устидан кун сайин, ҳатто соат сайин контроль қилиб туришлари, сифатсиз ишни дарҳол брак қилишлари ва уни дарҳол тузатишлари керак.

Район партия ҳамда совет ташкилотларининг раҳбарлари, МТС, совхозларнинг директорлари ва колхоз раислари чигитни квадрат-уялаб экиш планининг ҳеч сўзсиз бажарилиши учун шахсан жавобгардирлар. Бу прогрессив усулни ҳамма жойда кенг қўлланиш ва бунинг учун ана шу ишга мослаштирилган техникадан унумли фойдаланиш жуда муҳим вазифа ҳисобланади.

Ҳосил юзасидан берилган топшириқнинг бажарилиши—ҳарбир гектар, ҳарбир метр ердан тўла фойдаланишга боғлиқ. Айрим колхозларнинг пахтачиликни юксалтиришда бошқа илғор қишлоқ хўжалик артельларига қараганда кейинда қолаётганликларининг сабабларидан бири—экин майдонларидан тўла фойдаланабилмасликдадир.

Йириклашган колхозларнинг шароитида экин майдонлари неча юзларча гектарни ташкил этади. Демак, кўпгина участкаларга бўлинган ер бўлакларида озгина бўлса ҳам жойга чигит экмай кетиш орқасида бутун колхоз бўйича анчагина гектар ер йўқотилиши мумкин. Шунинг учун ҳам тўла гектар учун кураш—барча пахтакорларимизнинг энг муҳим ишидир. Шунга эришайликки, ҳарбир колхоз ва совхозда экин майдонининг ҳамма ерига биртекисда нормал чигит экилсин, ғўза кўчатларининг белгиланган миқдорда тўла бўлишига эришилсин.

Қаторларга чигит тикиб кетиш экиш тамом бўлди деган гап эмас. Балки барча майдонларда чигит биртекисда ундириб олинганидагина экишни тугалланган деб ҳисобламоқ керак.

Ёғингарчилик орқасида қатқалоқнинг юз бериши табиийдир. Шу сабабдан барча МТС, колхоз ва совхозларда қатқалоққа қарши ишлатиладиган ҳамма асбоб-ускуналар тахт қилиниши зарур. Экин майдонларида ғўза тупларининг белгиланган қалинликда бўлишини та'минлаш учун чиринди—тупроқ тувакчаларда ғўза кўчатлари етиштириш жуда муҳимдир.

Чигит экишни 5—6 кун ичида тугаллаш ва барча майдонларда уни биртекисда ундириб олишга эришиш—область партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, барча колхозлар, совхозлар ва МТС коллективларининг шу кундаги асосий вазифасидир.

СССР Ҳукумат делегацияси Будапештдан қайтиб келди

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. Е. Ворошилов бошчилигидаги СССР Ҳукумат делегацияси 9 апрельда Будапештдан Москвага қайтиб келди. Бу делегация Венгриянинг Совет Армияси томонидан озод қилинган куннинг 10 йиллиги байрамида қатнашган эди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 9 АПРЕЛЬГАЧА БЎЛГАН
М А ' Л У М О Т

(процент ҳисоби блан)

Районлар	Ҳамма экилган ер	Шу жумладан квадрат-уялаб экиш	Бир кунлик ўсиш
Оққўрғон	92,2	89,3	2,8
Ўртасарой	90,9	44,0	8,6
Қуйичирчиқ	87,8	72,6	6,4
Юқоричирчиқ	85,4	43,3	5,6
Янгийўл	84,5	45,0	4,5
Ўртачирчиқ	81,5	52,7	4,9
Оржоникидзе	78,9	15,6	6,6
Бекобод	78,8	61,0	5,9
Пискент	76,2	75,7	4,1
Ховос	74,6	56,6	4,1
Калинин	71,8	19,3	10,0
Гулистон	66,9	39,5	5,7
Оҳангарон	65,3	30,2	9,3
Верхне-волинск	63,3	10,3	5,6
Чиноз	62,8	52,8	5,9
Бўка	61,9	47,3	5,5
Сирдар'ё	61,8	27,4	5,4
Октябрь	52,1	34,1	5,0
Мирзачўл	47,0	10,8	6,2
Область бўйича жам'и	72,8	44,8	5,2

Областимизда

ЭКСКАВАТОР МАШИНИСТЛАРИНИНГ ҒАЙРАТИ

Олмалиқдаги учинчи қурилиш бошқармасининг механизаторлари социалистик мусобақа асосида ишлаб, катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Улар фидокорона меҳнат қилиб, биринчи квартал планини 120 процентдан ошириб бажаришга эришдилар. Механизмлардан тўғри ва унумли фойдаланилиши ҳамда ишнинг циклли график асосида ташкил қилиниши натижасида бажарилган ишнинг таннархи 7—8 процент камайди.

Экскаватор машинистларидан Топоришчев, Емельянов ва Лазаренко ўртоқлар тинчлик вахтасида туриб, смена нормаларини икки ҳиссадан ошириб бажариб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Ўртоқ Лазаренко биринчи кварталда 25.650 кубометр ер қазиб, йиллик топшириқни бажарди. У, ҳозир 1956 йил ҳисобига ишламоқда.

Қурилиш бошқармасининг коллективи Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Мурожаатига жавобан, меҳнат унумини ошириш ва қурилиш ишларини тезлаштириб, унинг таннархини камайтириш учун ғайратга ғайрат қўшиб ишламоқда.

Н. ГОРОДНИЧЕНКО.

Партия ва ҳукуматнинг чақириғига жавобан

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг партия, совет ходимларидан ва инженер-техник ходимлардан, ишчи ва хизматчиларидан камида 30 минг тажрибали ходимни 1955 йил июль ойигача танлаб олиш ва ихтиёрий равишда уларни колхозларга раҳбарлик ишларига юбориш тўғрисида қарор қабул қилганликлари ҳақидаги хабар Тошкентдаги Каганович номли паровоз-вагон ремонт заводи коллективи ўртасида қизғин ма'қуллаб кутиб олинди.

7 апрельда заводда партия ва ҳукуматнинг ушбу қарорига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда бир ярим мингдан кўпроқ киши қатнашди.

Йиғилганлар завод партия комитети секретари Г. Г. Светленконинг нутқини зўр э'тибор блан тингладилар. У колхозларни раҳбар кадрлар блан янада мустаҳкамлаш соҳасидаги ишларнинг ғоят катта аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида сўзлаб берди. Социалистик шаҳар, деб уқтириб ўтди ўртоқ Светленко, қишлоққа тажрибали ходимлар блан бирнеча марта ёрдам берди. Шаҳар меҳнаткашларининг энг яхши вакилларидан иборат янги отряднинг колхозларга юборилиши социалистик қишлоқ хўжалигини яна кучли равишда юксалтириш учун олиб борилаётган умумхалқ курашига қўшилган муҳим ҳисса бўлади, ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонлар иттифоқини янада мустаҳкамлашга, социалистик Ватаннинг қудратини оширишга ёрдам беради.

Корхонанинг инженери, паровоз-йиғув цехидаги комплекс бригаданинг бошлиғи коммунист М. М. Какурин сўз олади. У КПСС МК ва СССР Министрлар Советининг қарорини қизғин ма'қуллаб, қишлоқда доимий ишлашга боришни истаганлигини билдиради.

Завод коллективини ишонтириб айтаманки, — дейди ўртоқ Какурин, мен қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун курашга бутун куч-қувватимни бағишлайман. Агар менга колхозда ишлашни ишониб топширилса, бу ишончни шараф блан оқлашга ҳаракат қиламан.

Тендер цехидаги комплекс бригаданинг бошлиғи коммунист В. Н. Яковенко сўзга чиқади. У ҳам завод ташкилотларидан ўзини қишлоқда ишлашга тавсия этишларини сўрайди.

Йиғилиш президиумига қишлоқда ишлаш учун боришни истаётган ишчилардан кетма-кет аризалар тушади. Арматура цехининг технологи М. Я. Шимкевичдан, уй-жой — коммунал бўлимининг ходими В. П. Цибергановдан, ремонт-комплектлаш цехининг слесари Г. А. Ахатовдан ана шундай аризалар тушди. Улар сўз олиб, КПСС МК январь Пленумининг қарорларини бажариш ишига муносиб ҳисса қўшишга интилаётганликларини айтдилар, социалистик шаҳар вакиллари деган юксак номга иснод келтирмаймиз деб ва'да бердилар.

Йиғилиш қабул килган резолюциясида КПСС МК ва СССР Министрлар Советининг колхозларни раҳбар кадрлар блан янада мустаҳкамлаш ҳақидаги қарорини якдиллик блан ма'қуллади ва биринчи бўлиб ўз ихтиёри блан қишлоққа ишга кетаётганлардан бошқа илғор ишчилар ҳам намуна олади деб ишонч билдирди. (ЎзТАГ).

Паркент районн баҳори дон экиш планини бажарди

ПАРКЕНТ, **(Телефон орқали олинди).** Район колхозчилари КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорини амалга ошириш учун курашиб, 3.970 гектар ерга баҳори дон экиб, планни ошириб бажардилар. 90 процент ерга ғалла механизация кучи блан юқори агротехника қоидалари асосида экилди. Район колхозлари бу йил ўтган йилдагига нисбатан 1.500 гектар ерга кўп дон экдилар.

Ҳарбир МТС ва совхозда ошхона

Ҳарбир МТС ва совхоз ҳузурида ошхона ва чойхона бўлиши шарт. Ана шу масала блан шуғулланучи «Ўзбекбирлашув» ходимлари кейинги вақтларда бирмунча ишлар қилдилар. Ҳозир Сирдар'ё, Қуйичирчиқ, Гулистон, Мирзачўл районларидаги МТСлар ҳузурида ошхона ва чойхоналар ишламоқда. Сўнгги вақтларда ҳаммаси бўлиб ўнучта ошхона очилди. Бу йил областьнинг деярли барча МТСлари ўз ошхона ва чойхоналарига эга бўладилар.

«Ўзбекбирлашув» шу йил ичида область совхозларида ҳам ошхона ва чойхона учун махсус бинолар қуриш тадбирларини кўриб чиқди.

СССР Министрлар Советида

1942 йил 26 майдаги Англия-Совет Шартномаси тўғрисида

1942 йил 26 майда «Гитлерчилар Германиясига ва унинг Европадаги шерикларига қарши урушда иттифоқ бўлиш тўғрисида ва урушдан кейин ҳамкорлик қилиш ҳамда ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Буюк Британия Бирлашган Корольлиги ўртасида Шартнома» тузилган эди. Ана шу Шартномага мувофиқ, Англия ва Совет Иттифоқи Германия томонидан бўладиган янги агрессия эҳтимолига йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни биргаликда кўриш, аҳдлашучи томонларнинг бирига қарши қаратилган бошқа ҳеч қандай иттифоқларни тузмаслик ва ҳеч қандай коалицияларда қатнашмаслик мажбуриятини олган эдилар.

Англия Ҳукумати ўз зиммасига олган мажбуриятларга қарамай, Ғарбий Германияни ремилитаризация қилишни ва уни Совет Иттифоқига қарши қаратилган ҳарбий группировкаларга тортишни кўзда тутган Париж битимларини имзолади, Англия парламенти эса, бу битимларни ма'қуллади.

Англиянинг 1942 йилдаги Англия-Совет Шартномасига биноан ўз зиммасига олган мажбуриятларини очиқдан-очиқ бузишдан иборат бўлган бундай ҳаракатларини э'тиборга олиб, СССР Министрлар Совети Совет Ҳукуматининг 1954 йил 20 декабрьда ва 1955 йил 28 февральда Англия Ҳукуматига юборган ноталарида баён қилинган позициясига мувофиқ, мазкур Англия-Совет Шартномасини, я'ни 1942 йил 26 майда тузилган Шартномани бекор қилиш тўғрисидаги таклифни СССР Олий Совети Президиумининг муҳокамасига киритди.

1944 йил 10 декабрьдаги Франция-Совет Шартномаси тўғрисида

1944 йил 10 декабрьда «Иттифоқ бўлиш ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Франция Республикаси ўртасида Шартнома» тузилган эди. Ана шу шартномага мувофиқ, Франция ва Совет Иттифоқи Германия томонидан бўладиган ҳарқандай янги таҳдидни йўқотиш учун барча зарур чораларни биргаликда кўриш ва Германия томонидан агрессия қилиш йўлидаги ҳарқандай янги уриниш имкониятини берадиган ҳаракатларга мони'лик қилиш, аҳдлашучи томонларнинг бирига қарши қаратилган ҳеч қандай иттифоқни тузмаслик ва ҳеч қандай коалицияда қатнашмаслик мажбуриятини олган эдилар.

Франция Ҳукумати ана шу мажбуриятларга қарамай, Ғарбий Германияни ремилитаризация қилишни ва уни Совет Иттифоқига қарши қаратилган ҳарбий группировкаларга тортишни кўзда тутган Париж битимларини имзолади, Франция парламенти эса бу битимларни тасдиқлади.

Франциянинг 1944 йилдаги Франция-Совет Шартномасига биноан ўз зиммасига олган мажбуриятларини очиқдан-очиқ бузишдан иборат бўлган бундай ҳаракатларини э'тиборга олиб, СССР Министрлар Совети Совет Ҳукуматининг 1954 йил 16 декабрьда ва 1955 йил 18 мартда Франция Ҳукуматига юборган ноталарида баён қилинган позициясига мувофиқ, мазкур Франция-Совет Шартномасини, я'ни 1944 йил 10 декабрьда тузилган Шартномани бекор қилиш тўғрисидаги таклифни СССР Олий Совети Президиумининг муҳокамасига киритди.

Ҳунармандчилик кооперацияси ходимларининг республикалараро кенгаши

Тошкентда Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Урал ва Сибирь ҳунармандчилик кооперацияси ходимларининг кенгаши тамом бўлди.

Кенгаш қатнашчилари СССР Ҳунармандчилик кооперацияси Марказий кенгаши правлениесининг а'зоси Р. Вовченконинг «Мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, сабзавот, мева ҳамда резавор мевалар тайёрлаш ва уларни қайтадан ишлаш мавсуми олдидан моддий-техника базасини тахт қилиб қўйиш чоралари тўғрисида»ги докладини муҳокама қилдилар.

Қирғизистон ҳунармандчилик кооперациясининг вакиллари мева-сабзавот консерваларини ишлаб чиқаришни уюштириш соҳасидаги тажрибалари ҳақида сўзлаб бердилар, ўзлари ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг нусхаларини кўрсатдилар.

Кенгашда Узпромсовет ва унинг маҳсулот тайёрловчи артельлари раҳбарларининг ишлари қаттиқ танқид қилинди. Мева-сабзавот базалари кўп бўлишига қарамай, Узпромсовет артельлари қуруқ мева, тузланган олма, мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқаришни шу вақтгача уюштирган эмаслар. Узпромсовет узоқ жойлардаги районларда сабзавот ва мевани дастлабки қайтаишлашга тегишинча э'тибор бермаётир. Хоразм областида ва Қорақалпоғистон АССРда қовун қоқи тайёрлаш йўлга қўйилган эмас.

Центрпромсовет мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни уюштириш учун Ўзбекистон ҳунармандчилик кооперациясига бутилка ювадиган, артадиган иккиюзга яқин машина, шу жумладан қуйиб огзини бекитадиган машина, шира сиқиб оладиган пресс, майдалайдиган асбоблар ва бошқа нарсалар ажратди. Узпромсовет раҳбарлари олдига яқин орада айниқса маҳаллий қишлоқ хўжалик хомаш'ёлари кўп бўлган узоқ жойлардаги районларда ўртача қувватли мева-сабзавот корхоналарини қуриш вазифаси қўйилди.

Кенгаш қатнашчилари мева-сабзавот консервалари ва маринадлар тайёрлашдаги илғор технология тўғрисида лекциялар эшитдилар.

Кенгашда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ҳунармандчилик кооперацияси корхоналарининг иш тажрибаларини ўртоқлашиш юзасидан тегишли тадбирлар белгиланди. (ЎзТАГ).

„Сиёсий иқтисод“ дарслиги ўзбек тилида нашр қилинди

Ўзбекистон Давлат нашриёти «Сиёсий иқтисод» дарслигини ўзбек тилида кўп тираж блан нашр қилди.

Дарслик КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Маркс—Энгельс — Ленин — Сталин Институти Ўзбекистон филиалининг илмий ходимлари коллективи томонидан таржима қилинди. (ЎзТАГ).

В. И. Ленин номидаги СССР Давлат кутубхонасида

В. И. Ленин номидаги СССР давлат кутубхонаси Коммунистик партиянинг асосчиси ва жаҳонда биринчи Социалистик давлатнинг негизини қурган Владимир Ильич Ленининнг туғилганига 85 йил тўлган кунни нишонлашга тайёргарлик кўрмоқда.

Бу кутубхонада меҳнаткашлар улуғ доҳиси асарларининг 30 минг томдан кўпрок турли нашрлари тўпланган. Булар орасида СССРда нашр этилган, революциядан олдин ошкора ва махфий равишда нашр этилган асарлар, шунингдек четэлларда босилган жуда кўп асарлар ҳам бор. В. И. Ленин асарларининг СССР халқлари ва четэл халқларининг 84 тилида нашр қилинган нусхалари тўпланган.

Нодир китоблар бўлимида ҳаммага машҳур бўлган «Нима қилмоқ керак», «Бир қадам олға, икки қадам орқага», «Демократик революцияда социал-демократиянинг икки тактикаси», «Материализм ва эмпериокритицизм», «Россияда капитализмнинг ривожланиши» ва бошқа асарларнинг биринчи нашр этилган нусхалари сақланмоқда.

В. И. Ленин ташаббуси блан нашр этилган «Роботник» тўпламининг биринчи сони шу кутубхонада сақланмоқда. Бу тўплам 1896 — 1899 йилларда чет элларда «Рус социал — демократлари союзи» томонидан нашр этилиб турган эди. Тўпламнинг 1896 йилда чиққан биринчи сонида Владимир Ильичнинг — «Фридрих Энгельс» номли мақола-некрологи ҳамда «Торнтон фабрикасининг эркак ва аёл ишчиларига» деган варақаси э'лон қилинган.

В. И. Ленининнг Россияда ошкора нашр этилган дастлабки асарларидан бири бўлган «Иқтисодий этюдлар ва мақолалар» деган китоби диққатга сазовордир.

«Зерно» китоб нашриёти 1907 йилда «12 йил ичида» деган умумий ном остида Ленининнг уч томлик асарлар тўпламини чиқаришга киришган эди. Нашр этилмоқчи бўлган уч томдан фақат биринчи томини ва иккинчи томнинг биринчи қисминигина чиқариш мумкин бўлди. Биринчи том тез орада мусодара қилинди, лекин унинг анчагина нусхасини сақлаб қолиш мумкин бўлди, шунинг учун ҳам бу китоб махфий равишда тарқалаверди.

Москва. В. И. Ленин туғилганига 85 йил тўлган куннинг яқинлашаётгани сари СССР Давлат Революция музейига экскурсия қилиб келучиларнинг сони тобора кўпайиб бормоқда. **Суратда:** экскурсантлар музей залларидан бирида.

Л. Портер фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

Бу нодир китоб кутубхонада эҳтиёт блан сақланмоқда.

«Фабрикалар ва заводларда ишчилардан олинадиган штрафлар тўғрисидаги қонунга изоҳ», «Янги фабрика қонуни», «Қишлоқ камбағалларига» деган брошюралар э'тиборни жалб қилади. Бу брошюралар 1897 — 1903 йилларда Жанвада босилиб чиққан.

Большевистик «Вперед», «Эхо», «Пролетарий» газеталари ва бошқа газеталарнинг комплектлари катта қимматга эга. «Искра» газетасининг 1900 йил 11 (24) декабрида Лейпцигда чиққан биринчи сони ҳам кутубхонада сақланмоқда. Газетанинг бу сонида В. И. Ленининнг: «Ҳаракатимизнинг энг зарур вазифалари», «Хитой уруши», «Рус социал — демократларининг четэл иттифоқида ажралиш» деган мақолалари босилган.

Кутубхонага ҳар кун жуда кўп кишилар келади ва улар В. И. Ленин асарларини ўқиб ўрганмоқдалар. Буерда ҳарбир китобхон Ленин асарларининг ўзи истаган томини ва айрим нашрларини кутубхонадан ташқари олиши мумкин.

Кутубхона В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллигига бағишланган материалларни нашр қилди. Бу материаллар Владимир Ильич тўғрисида виставкалар, кечалар ташкил қилишда, унинг тўғрисидаги китобларни ўқишни уюштиришда маданий-оқартув муассасаларига ёрдам беради.

Улуғ кунга бағишланиб кутубхонада В. И. Ленин асарлари ҳамда унинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисидаги китоблардан иборат бирнеча виставка очилади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Чорвачиликка раҳбарликни кучайтириш керак

Оҳангарон — областимизнинг йирик чорвачилик районидир. Оҳангарон дарёсининг соҳилларидаги, тоғ тизмаларининг этакларидаги кенг ва серўт яйловларда неча ўн минглаб чорва моллари боқиб парвариш қилинмоқда. Бу воҳада семиз йилқи, серсут қорамол, сержун қўй ва эчки отарларини учратасиз. Юзлаб фидокор чорвадорлар партиямиз Марказий Комитетининг чақириғига жавобан молларнинг парваришини яхшилаш ва маҳсулдорлигини ошириш йўлида кеча-кундуз тинмай меҳнат қилмоқдалар.

Район партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарори асосида чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш учун кураш соҳасида бир мунча иш қилди.

Чорвачилик кадрлари составини мустаҳкамлаш ва уларни танлаб тўғри жойлаштириш юзасидан бирқатор тадбирлар белгиланмоқда. Колхозларнинг фермаларида мингдан ортиқ старший чўпон, чўпон ва сут соғувчи, ферма мудирлари ҳамда 30 га яқин ўрта ва олий маълумотли зоотехник, ветеринария ходимлари хизмат қиладилар. Кейинги кунларда райком бюроси чорвачиликда ишловчи раҳбар ходимларнинг ишчанлиги, тажрибасини синчиклаб текширди ва яхши ташкилотчиларни танлаб, тасдиқлади. Чорвачилик раҳбар ходимларининг, жумладан колхоз раисларининг чорвачилик бўйича ўринбосарлари, ферма мудирлари ва ем-хашак бригадалари бошлиқларининг бир қисми коммунистлар ҳисобига тўлдирилди.

Чорвачиликнинг асосий кадрлари — чўпонларни тарбиялаш ва улар ҳақида ғамхўрлик қилиш яхшиланди. Узоқ яйловларда яшаётган чўпонлар орасида ҳам, фермалардаги чорвадорлар ўртасида ҳам агитаторлар тез-тез суҳбатлар ўтказиб турадилар. Яйловларда концертлар, кинокартиналар кўрсатилмоқда. Чўпонларнинг ўтовларидаги радиоприёмникларнинг сони тобора кўпаймоқда.

Каганович номли колхоз ўз чорвачилигининг юксалганлиги ва фермаларда ишнинг намунали ташкил этилганлиги блан бошқалардан ажралиб туради. Бу колхоз айниқса ўзининг юксалган эчкичилиги блан машҳурдир. Колхозда 3 та эчкичилик фермаси бўлиб, шундан 2 тасида ангор эчкилари (Ўзбекистонда етиштирилгани) ва биттасида а'ло нав'ли тивит берадиган эчкилар боқилмоқда.

Колхоз чорвадорлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорига жавобан молларнинг боқувини кун сайин яхшилаб, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун қизғин кураш олиб бораётирлар. Колхозда чорвачилик учун бинолар қуриш, мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш масалаларига алоҳида э'тибор берилмоқда.

Колхозда январь-февраль ойларида 100 бош сигир сиғадиган янги типдаги молхона қуриб битказилди. Ҳозир колхозда ҳаммаси бўлиб 150 сигир қўлда боқилаётир. Сигирлардан олинадиган сутни кўпайтириш ва уларнинг ҳарбиридан йил давомида камида 1000 литрдан сут соғиб олиш учун курашилмоқда.

Колхозда 3 та сутчилик бригадаси ташкил этилди. Ўртоқ Эгамберди Имомназаров бошлиқ сутчилик бригадасида 51 сигир боқилаётир. Ҳозир 47 сигирдан сут соғиб олинмоқда. Бригаданинг илғор сут соғувчиларидан ўртоқ Ҳожал Тўраева март ойида ўзига бириктиб қўйилган 9 сигирдан 943 литр, ўртоқ Дона Парпиева эса 10 сигирдан 1002 литр сут соғиб олди.

Колхозда чорвачиликдан катта даромад олинади. Ўтган йили чорвачиликка 271 минг 344 сўм харажат қилиниб, 844 минг 121 сўм даромад олинган эди. Ҳозир чорвачиликни ривожлантириш 5 йиллик плани тузиб чиқилди. 1960 йилга бориб сут маҳсулотининг миқдорини 3,8 марта, гўштни 2 ярим марта кўпайтириш, ҳарбир қўйдан олинадиган жунни 2,2 килограммга етказиш, эчкилардан олинадиган жун ва тивитни эса камида 2 марта ошириш ва шу йўл блан чорвачиликдан олинадиган даромадни ҳам икки баробардан кўпроқ ошириш планлаштирилди.

Колхозда ўтган йили фақат 80 тонна силос тайёрланган эди. Бу йил эса 750 тонна силос тайёрланади. Бундан ташқари 25 гектар ерга хашаки лавлаги ҳам экилади. Шу мақсадда учта ем-хашак тайёрлаш бригадаси ташкил этилиб, уларга 55 колхозчи бириктиб қўйилган.

Колхоз бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ М. Бўриев) чарвадорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтиришга алоҳида э'тибор бермоқда. 13 агитатор фермаларда оммавий-сиёсий ишларни олиб бормоқдалар. Улар ўз суҳбатлари блан илғорларнинг тажрибасини оммалаштириш, зооветеринария қоидаларини пропаганда қилиш, молларнинг маҳсулдорлигини ошириш, социалистик мусобақани кучайтириш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашда катта хизмат кўрсатмоқдалар.

Колхоз партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорини амалда бажариш учун колхозчилар оммасининг ташаббусини кучайтириб, уларнинг курашига астойдил бошчилик қилмоқда.

Каганович номли колхознинг тажрибаси шуни кўрсатадики, иш тўғри ташкил этилса, мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилса ва колхоз партия ташкилотлари ҳамда коммунистларнинг чорвачиликка раҳбарлиги тўғри та'минланса колхозларда чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш мумкин.

Лекин район партия комитети ва колхоз бошланғич партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорини тўла амалга ошириш учун ҳали ҳам бор бўлган имконият ва ресурслардан тўла фойдаланаётганлари йўқ.

Ба'зи маҳаллий партия ташкилотларининг раҳбарлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан зарур чораларни кўрмаётганликлари, колхозларда ва МТСларда ташкилотчилик ишлари олиб бориш ўрнига умумий декларациялар ва чақириқлар э'лон қилиш блан шуғулланаётганликлари, эскича ишлашда давом этаётганликлари, район партия комитетларининг инструкторлик группалари ва МТС раҳбарлари колхозларда жамоат чорвачилигини янада ривожлантириш масалаларига етарли э'тибор бермаётганликлари Пленум қарорида қаттиқ қораланган эди.

Шунга қарамай район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари (район партия комитетининг секретари ўртоқ Муҳамедов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ўтабоев) чорвачиликка конкрет раҳбарлик қилиш, фермалардаги аҳвол блан яқиндан танишиш, чорвадорлар ўртасида тез-тез бўлиб, уларнинг иши ва турмушини ўрганиш ўрнига, район марказида ва жойларда кўплаб мажлислар ўтказиш ҳамда қарорлар қабул қилиш блан овора бўлмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумидан кейин районда чорвачиликни ривожлантириш масаласига бағишланган йиғилишлар кўплаб ўтказилди. Бу йиғилишларда сон-саноқсиз тадбирлар белгиланди, қарорлар қабул қилинди. Аммо ана шу белгиланган тадбирларнинг жойларда амалга оширилиши, қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши учун курашилмаётир.

Район партия комитетининг секретарьлари, райкомнинг МТС зонаси бўйича секретарьлари колхозларда, айниқса фермаларда камдан-кам бўладилар. Чорвадорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, социалистик мусобақани йўлга қўйиш масалалари блан кам шуғулланадилар.

«XIX партсъезд» колхози ўз чорвачилигининг солмоғи жиҳатидан Каганович номли колхоздан қолишмайди. Лекин бу колхозда чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш учун етарли чоралар кўрилмаётир.

Колхозда 300 га яқин сигир бор. Шундан фақат 25 таси март ойининг охиридагина қўлда боқишга ўтказилган. Сигирларнинг боқувини яхшилаш ва улардан олинаётган сутнинг миқдорини кўпайтириш ҳақида ғамхўрлик қилинмайди. Сигирлар фақат хашак блан боқилмоқда. Натижада ҳарбир сигирдан олинаётган сут ҳатто бирярим литрга ҳам етмайди. Қорамолчилик фермасининг мудири коммунист ўртоқ Ғозиев эса ўз вазифасига мас'улиятсизлик блан қараётир. Қўлда боқиладиган сигирларнинг сонини кўпайтириш, сигирлардан олинадиган сутни тўғри ҳисобга олиш учун тегишли чора кўрмаётир. Ҳозиргача фермада учётчик йўқ.

Колхозда ем-хашак базаси вужудга келтириш учун етарли даражада кураш олиб борилмаётир. Бу йил 53 гектар ерга маккажўхори, 2 гектар ерга хашаки лавлаги экилиши ва 250 тонна силос ҳамда 7000 тонна ем-хашак тайёрланиши керак. Лекин ҳалигача маккажўхори экишга киришилмаган. Ем-хашак бригадаси ташкил этилмаган. Колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Матибрагимов) чорвадорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, социалистик мусобақани қизитиш, чўпонларнинг зоотехника ўқишини ташкил этиш масалалари блан кам шуғулланмоқда.

Лекин район партия комитетининг 1-нчи МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Султонов ва райкомнинг инструктори Солиев ўртоқлар колхоз бошланғич партия ташкилотига етарли ёрдам бермаётирлар. Ўртоқ Султонов колхозга январь ойида бориб, йиғилиш ўтказиб келган эди. Шундан буён 3 ой вақт ўтди. Аммо у, колхозга бориш ва чорвачилик масалалари блан шуғулланиш учун «вақт тополмаётир».

Шунингдек ўртоқ Солиев ҳам ўтган йилнинг декабрь ойидан буён колхозга фақат 3 марта райкомнинг топшириғи блан йиғилиш ўтказиш учунгина борган.

Районда чорва туёғини кўпайтириш, чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш юзасидан етарли чоралар кўрилмаётир. Колхозларда пландагига нисбатан 1500 қорамол, 5172 қўй етишмайди. Бунинг устига молларнинг кўплаб нобуд бўлишига йўл қўйилмоқда. Экилиши лозим бўлган 1500 гектар маккажўхоридан шу кунгача 100 гектари ҳам экилгани йўқ.

Район партия, совет ташкилотлари, колхоз бошланғич партия ташкилотлари чорвачиликка раҳбарликни тубдан яхшилашлари, барча колхозларда чорва молларининг сонини кўпайтириш масаласи блан конкрет ва муттасил шуғулланишлари лозим.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
А. А'ЗАМОВ.

Тошкентдаги инструменталь заводининг коллективи ўртасида умумхалқ байрами — 1 Май шарафига бошланган мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. **Суратда:** корхонанинг илғор ишчиси **Ғ. Қодиров** иш устида.

В. Лейн ва Б. Мазур фотоси
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Чиноз районида

ОБОДОНЧИЛИК

Район марказини кўкаламзорлаштириш ишлари тугаланиб қолди. Район марказида маданий дам олиш боғи ташкил этилди, ҳархил хушбўй гуллар экилди, йўлкалар асфальтлаштирилди. Шунингдек аллеялар атрофига яхши соя берадиган 250 туп дарахт ўтқазилди. Олдин экилган дарахтларни парвариш қилиш ҳам бошланиб кетди.

ЯНГИ УЙ-ЖОЙЛАР

Будённий номли колхозда 25 та янги типдаги уй қурилиб битказилди. Бу уйларга колхозчилар кўчиб кирдилар. Молотов, Хрущчев номли колхозларда ҳам колхозчилар учун 50 дан ортиқ уйлар қуриб берилди.

Шунингдек, Сталин номли колхозда 300 кишилик клуб қурилиб, стол, стул, турли плакат ва портретлар блан жиҳозланди.

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ ИЖОДИЙ ВИСТАВКАСИ

Пушкин номли ўрта мактабда район ўқувчиларининг ижодий виставкаси ташкил этилди. Виставкага ёш ижодкорларнинг ўзлари ясаган ҳархил техника асбоблари, расмлар, рус ва ўзбек классик ёзувчиларининг портретлари, модельлар, В. И. Ленин ва И. В. Сталиннинг ҳаёти ва фаолиятларини акс эттирувчи альбомлар, ёш мичуринчилар ўстираётган сабзавот ва техника экинлари қўйилган. Виставкани ҳозиргача 800 мингдан ортиқ киши келиб кўрди.

КОЛХОЗЧИЛАРГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ

Яқинда Янгийўл шаҳар артистларининг бир группаси райондаги Ленин номли, Сталин номли «Қизил Октябрь» ва бошқа колхозларда бўлиб, К. Яшиннинг «Нурхон» ва А. Қаҳҳорнинг «Оғриқ тишлар» пьесаларини кўрсатдилар. Бу пьесаларни 2000 дан ортиқ колхозчи мароқ блан томоша қилди.

БАЙРАМГА АТАБ

«Ўзбекистон 30 йиллиги» ўрта мактабида ташкил этилган хор тўгарагининг а'золари яқинда ўтказиладиган Ашула байрамига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар «Совет Иттифоқи Гимни», «Ўзбекистон ССР Давлат гимни», «Партия ҳақида қўшиқ», «Ўзбекистон» ва бошқа қўшиқларни ўрганмоқдалар.

С. МЎМИНОВ.

Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси тўғрисида

9 апрельда СССР Ташқи ишлар министри В. М. Молотов Буюк Британиянинг СССРдаги элчиси У. Хэйтер жанобларини қабул қилди ва унга қуйидаги баёнотни берди:

«Совет Ҳукумати тўрт давлат Ташқи Ишлар Министрларининг 1954 йил бошида Берлинда бўлган кенгашидаёқ Австрия масаласини тезроқ ҳал этиш тўғрисида ва Австриянинг янги аншлюсс қилинишига йўл қўймаслик, шунингдек Австрия территориясида четэл ҳарбий базаларининг вужудга келтирилишига йўл қўймаслик ва ўз қуролли кучлари блан Германияга қарши урушда ва Австрияни озод қилишда қатнашган ҳарқандай давлатга қарши қаратилган бирор коалиция ёки ҳарбий иттифоқларга Австриянинг жалб этилишига йўл қўймаслик мақсадида чоралар кўриш тўғрисида таклиф киритган эди.

Аммо Берлин кенгашида Совет Иттифоқига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра, Австрия блан Давлат шартномаси тузиш тўғрисида битимга келинмади ва Австрия масаласи ҳал этилмай қолди. Шу муносабат блан, Совет Иттифоқи делегацияси ўша вақтда Австрия блан тузиладиган Давлат шартномаси тўғрисида битимга келишни кўзда тутган ҳаракатни давом эттириш зарур эканлиги ҳақида таклиф киритган эди.

1954 йил август ойида Совет Ҳукумати Австрия блан тузиладиган Давлат шартномаси проектига таааллуқли бўлган ва ҳал этилмай қолган масалаларни ва бу шартномани тузиш блан боғлиқ бўлган бошқа масалаларни қараб чиқиш учун Венада Австрия вакилининг иштироки блан СССР, Буюк Британия, Франция ва АҚШ элчиларининг кенгашини чақиришни таклиф этди. Аммо, афсуски, бундай кенгаш чақирилмай қолди.

Австрия масаласини, мустақил демократик Австрияни тўла равишда тиклаш масаласини ҳал қилишга катта аҳамият бериб, Европада тинчликни қўллаб-қувватлаш ва мустаҳкамлаш манфаатларига мувофиқ ва Австрия блан Давлат шартномасини тузишни бундан буён ҳарқандай йўл блан кечиктириш номақбул деб ҳисоблаб, Совет Ҳукумати шу йилнинг 8 февралида Австрия масаласи юзасидан ўзининг янги таклифларини илгари сурганлиги ма'лум.

Бу таклифлардан кузатилган мақсад — нормал бўлмаган ҳозирги ҳолатга хотима беришдир. Нормал бўлмаган бу ҳолат шундан иборатки, Австрия блан тузиладиган Давлат шартномаси тўғрисидаги масала ҳали ҳам ҳал этилган эмас, Австрия гитлерчилар ҳукмронлигидан озод қилинганидан кейин 10 йил ўтгач ҳам тўрт давлат оккупациячи органларининг контроли остида қолиб келмоқда. Шуни эслатиб ўтиш ўринлидир: Совет Ҳукумати 1954 йил февраль ойида ўтказилган Берлин кенгашидаёқ тўрт давлат қўшинларини Австрия территориясидан олиб чиқиб кетиш муддатлари тўғрисидаги масалани 1955 йилдан кечиктирмай яна қараб чиқишни таклиф этган эди.

Шу йил февраль ойининг охирида ва март ойида Совет Ҳукуматининг ташаббуси блан, Совет Ҳукуматининг 8 февральдаги юқорида эслатиб ўтилган таклифларига биноан Совет Иттифоқи ва Австрия Ҳукуматлари ўртасида дастлабки фикр олишув бўлди. Шу блан бирга, ҳозирги вақтда тўрт давлат блан Австрия ўртасида тегишли битимларни тузиш йўли орқали Австрия масаласини тезроқ ҳал этишга ёрдам бериш имконияти борлиги аниқланди.

Совет Иттифоқи ва Австрия раҳбар арбоблари ўртасида шахсан алоқа боғлаш ана шу муҳим ишга ёрдам бераолиши ҳам аниқланганлиги сабабли, ўртага қўйилган масалаларни муҳокама қилишни давом эттириш учун 11 апрельда Австрия канцлери Ю. Рааб жаноблари бошчилигидаги Австрия Ҳукумат делегациясининг Москвага келиши тўғрисида шартлашилган эди.

Совет Ҳукумати Москвада Австрия Ҳукумати вакиллари блан фикр олишиш Австрия масаласини ҳал этиш ишини олға бостираолади, деган фикрдадир. Совет Ҳукумати Берлин кенгашидан кейин ўтган давр ичида Австрия Ҳукуматининг раҳбарлари Буюк Британия, Франция ва Америка Қўшма Штатларининг раҳбар арбоблари блан учрашиб, фикр олишганликларини ҳам э'тиборга олади.

Совет Ҳукумати барча манфаатдор давлатлар ҳаракат қилган тақдирда, яқин вақт ичидаёқ зарур битимга келиш ва Австрия блан Давлат шартномаси тузиш мумкин бўлади, деб умид қилади.

Совет ҳукумати ана шу баён қилинганларни Буюк Британия Ҳукуматига ма'лум қилишни сўрайди».

У. Хэйтер жаноблари Совет Ҳукуматининг бу баёноти Буюк Британия ҳукуматига дарҳол топширилади, деди.

В. М. Молотов ўша куниёқ АҚШнинг СССРдаги элчиси Ч. Болен жанобларини, шунингдек Франциянинг СССРдаги ишлар вакили Ж. Ле Руа жанобларини қабул қилди ва уларга худди шундай баёнотларни берди.

Ч. Болен жаноблари, шунингдек Ж. Ле Руа жаноблари Совет Ҳукуматининг мазкур баёнотларини ўз ҳукуматларига дарҳол топширажакларини ма'лум қилдилар.

Совет ҳукуматининг юқорида келтирилган баёнотининг текисти Австрия ҳукуматига топшириш учун Австриянинг Москвадаги Элчиси Н. Бишофф жанобларига ҳам ма'лум қилинди.

Тажриба ўрганиш учун Новороссийскга

Новороссийск цемент заводининг коллективи техниканинг барча турларидан тўғри ва унумли фойдаланиш, ойлик, квартал ва йиллик планларни ошиғи блан бажариш учун социалистик мусобақа ташаббускори бўлиб чиққан эди. Хилково цемент заводи айланучи печининг машинисти ўртоқ Мўминов бу ташаббусга биринчи бўлиб жавоб берди. У ана шу ташаббус асосида ишлаб, февраль ва март ойларида яхши натижаларни қўлга киритди.

Яқинда заводнинг ўртоқ Мўминов бошчилигидаги бир группа ишчилари илғор тажрибалар блан янада яхшироқ танишиш мақсадида Новороссийскдаги цемент заводига жўнаб кетдилар.

Шаҳар совети депутатлари учун циклли лекциялар

Тошкент шаҳар ижроия комитети шаҳар Совети депутатлари учун циклли лекциялар ташкил қилди. Бу, халқ хизматкори — депутатларга уларнинг амалий ишларида ёрдам беради.

Ёз мавсуми давомида депутатларга «Депутат — халқ хизматкори», «1955 йил учун Тошкентда хўжалик ва маданий қурилишлар плани», «Социалистик қонунчилик ва ижтимоий тартиб-қоидалар», «Совет савдоси ва коллектив овқатланишни уюштириш», «Тошкентда уй-жой биноларн қурилиши» ва бошқа темаларда лекциялар ўқилади.

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 85 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Лениннинг империализм ҳақидаги назарияси

Пролетар сиёсий иқтисодига асос солган Карл Маркс блан Фридрих Энгельснинг вафотидан сўнг марксистик адабиётда: эркин конкуренцияга асосланган капитализм блан янги, социалистик тузум ўртасида ҳечқандай оралиқ босқичи бўлмаслиги керак, деган фикр устун бўлиб қолди. Маркснинг: менинг та'лимотим догма эмас, балки ҳаракат учун қўлланмадир, деган муҳим кўрсатмаси унутилган эди. II Интернационалнинг назариячилари ва лидерлари фақат бир мақсадни, я'ни ишчилар синфини ўз кучига ишонмаслик оғуси блан заҳарлаш ва ишчилар ҳаракатини буржуазия блан келишиш йўлига бошлашдан иборат мақсадни кўзлаб, капитализм тараққиётининг янги тарихий босқичи ҳақида индамай ўтишга уриндилар.

Шу блан бирга XIX асрнинг сўнгги ўттиз йили ичида капитализмнинг об'ектив иқтисодий қонунларининг, Маркс очган ана шу қонунларнинг та'сири остида жамиятнинг иқтисодий ва сиёсий ҳаётида бирқанча янги ходисалар юз берди ва ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлабошлади. Техника соҳасидаги катта-катта кашфиётлар натижасида саноат ривожланди ва у тобора концентрациялашаборди. Асосий капиталистик мамлакатлар хўжалигида оғир индустрия — металлургия, машинасозлик, кон саноати асосий роль ўйнайбошлади. Ёш капиталистик мамлакатларда йирик индустрия мустаҳкамланди. Капиталистик монополиялар — картеллар, трестлар, синдикатлар тезлик блан ўсабошлади; молия капитали ва молия олигархияси вужудга келди. Капитал эски саноат мамлакатларидан бошқа мамлакатларга, асосан заиф ривожланган мамлакатларга кўчабошлади. Мустамлакаларнинг роли анча ошди. Капиталистик ишлабчиқариш усулига хос бўлган барча зиддиятларнинг ғоят кескинлашуви вайрон қилувчи империалистик урушларда ўз ифодасини топди. Бу янги шароитларда буюк тарихий материалларни илмий асосда умумлаштириб бериш, империалистик урушларнинг сабабларини очиб бериш, ишчилар ҳаракатининг амалий вазифаларини ҳал қилиб бериш ғоят зарур бўлиб қолди.

В. И. Ленин империализм назариясини яратди, унинг иқтисодий ва сиёсий моҳиятини илмий жиҳатдан мукаммал анализ қилиб берди, капитализмнинг умумий кризиси тўғрисидаги та'лимот асосларини ишлаб берди. Империализм тўғрисидаги марксча-ленинча та'лимотнинг муҳим аҳамияти шундаки, у тарихий тараққиётнинг янги шароитида пролетариатни иқтисодий тараққиёт қонуни ва синфий кураш қонуни тўғрисидаги билим блан қуроллантирди. Лениннинг империализм назариясини билиш меҳнаткашларнинг янги уруш тайёрловчиларга қарши, тинчлик учун кураш олиб боришига, империалистик зулмдан озод бўлиш учун кураш олиб боришига имкон беради.

ИМПЕРИАЛИЗМНИНГ АСОСИЙ ИҚТИСОДИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ

В. И. Лениннинг классик та'рифига кўра, империализм қуйидаги асосий иқтисодий белгилар блан характерланади: «1) ишлабчиқариш ва капитал концентрацияси шундай юқори даражага етадики, бутун хўжалик ҳаётини идора қилиб турувчи монополиялар вужудга келади; 2) банк капитали саноат капитали блан қўшилиб, бу «молия капитали» заминида молия олигархияси пайдо бўлади; 3) четга капитал чиқариш четга мол чиқаришдан кўра кўпроқ ва каттароқ аҳамиятга эга бўлади; 4) капиталистларнинг бутун дун'ёни тақсим қилиб олучи халқаро монополистик жамиятлари тузилади ва 5) ер юзи энг йирик капиталист давлатлар ўртасида тақсим қилиниб тамом бўлади» (Асарлар, 22 том, 294 бет).

Эркин конкуренция ҳукмрон бўлган даврда, монополиягача бўлган даврда капитални концентрациялаштириш ва марказлаштириш иқтисодий қонуни амал қилади. Бу қонуннинг та'сири йирик ва жуда йирик корхоналарни ғалабага олиб келди, эркин конкуренциялар ҳукмронлигидан монополиялар ҳукмронлигига ўтишни тайёрлади. Империализмнинг асосий хусусияти, унинг иқтисодий моҳияти монополияларнинг ҳукмронлигидир. Шунинг учун В. И. Ленин империализмни монополистик капитализм деб та'рифлайди.

Монополиялар ҳукмронлик ролини ўйнашларига қарамасдан кўпсонли ўрта ва майда корхоналарни, кўпдан-кўп майда ишлабчиқарувчилар, ҳунармандлар ва деҳқонларни ўзларига қаратиб олаолмайдилар. Бу эса капитализмга хос бўлган тартибсизликни кучайтириб юборади ва конкуренциянинг янада кескин тус олиб кетишига сабаб бўлади. Ленин: монополиялар конкуренцияни йўқ қилмайди, балки у монополиялар блан бирга ва монополиялар устида яшайди, деб айтган эди.

Концентрациялашув ва марказлашув саноатда монополияга олиб келгани сингари, банк ишларида ҳам монополияга олиб келади. Монополия банк блан саноат ўртасидаги ўзаро муносабатларни кескин ўзгартириб юборади. Банклар оддий воситачиликдан пул бозорининг зўр монополистларига айланадилар. Банклар манфаати блан саноат манфаати бир-бирига тобора чирмашиб боради. Банклар саноат, транспорт ва савдо корхоналарининг акцияларини ва облигацияларини сотиб олиб, корхонанинг шерик эгасига айланадилар. Саноат монополиялари ҳам ўз навбатида улар блан чамбарчас боғлиқ бўлган банкларнинг акцияларини сотиб оладилар. Натижада саноат капитали блан банк капитали қўшилади, молия капитали вужудга келади. В. И. Лениннинг та'рифига кўра, молия капитали банк монополиялари блан саноат монополияларининг қўшилган капиталидир. «Молия капиталининг вужудга келиш тарихи ва молия капитали деган тушунчанинг мазмуни — корхоналарнинг концентрацияси ва бундан туғиладиган монополиялар, банкларнинг саноат блан қўшилиб ва ёхуд уланиб кетишидан иборатдир» (Асарлар, 22 том, 251 бет).

Банк капитали блан саноат капиталининг қўшилиб кетиши шахсий унияда яққол намоён бўлади, бунда бир шахснинг ўзи банк ишларида, саноатда, савдода ва бошқа хўжалик соҳаларида йирик монополистик бирлашмаларга раҳбарлик қилади. Натижада оз сонни ташкил этган йирик капиталистлар барча муҳим хўжалик соҳаларининг эгасига айланадилар. АҚШда молия капиталининг атиги саккизта гигант группаси — Морган (Ферст нейшил банки блан), Рокфеллер, Кун ва Леб, Меллон, Дюпон, Чикаго, Кливленд ва Бостон группалари — 121,4 миллиард долларни ёки 66 та йирик миллиардер компания капиталининг учдан икки қисмини ўз қўлида тутиб туради, булар банкларни, саноатни, транспортни бошқаради ҳамда мамлакатнинг энергетика ва табиий ресурсларига эгалик қилади.

Молия капитали «иштирок этиш системаси», та'сисчилик, облигация ва акциялар чиқариш, давлат заёмлари тарқатиш, фойдали давлат заказлари ва ҳоказолар орқали жуда катта фойда кўрмоқда, жамиятдан тобора кўпроқ солиқ олмоқда. АҚШда расмий ма'лумотларга қарганда, монополияларнинг фойдаси 1938 йилда 3,3 миллиард долларни ташкил этган бўлса, 1953 йилда у ўн уч марта ўсиб, 41,9 миллиард долларга етди.

Четга капитал чиқариш монополистик капитал учун типик нарсага айланмоқда. Асосий капиталистик мамлакатларда жуда кўп «ортиқча капитал» вужудга келмоқда. Бу капитал максимал фойда олиш пайига тушиб четэлга, асосан қолоқ мамлакатларга чиқарилмоқда.

Четга капитал чиқариш товар чиқариш блан чамбарчас боғлиқ бўлиб, оз сонни ташкил этган бадавлат судхўр мамлакатларга капиталистик дун'ёнинг кўпчилик мамлакатларини эксплуатация қилишга имкон беради, капиталистик мамлакатлар ўртасида фойдали капитал солиш доираси учун олиб борилаётган курашни кучайтириб юборади. Капиталистлар кам ривожланган мамлакатларга капитал чиқариб, жуда катта фойда олмоқдалар. Чунки, бу мамлакатларда иш кучи ва хомашё жуда арзондир, ернинг баҳоси нисбатан қиммат эмас. Бундан ташқари, саноати ривожланган мамлакатларга ҳам (бу мамлакатлар айниқса тез ривожланиш даврини бошидан кечираётганда ёки улар заифлашиб қолган даврда, масалан, урушдан кейин) капитал чиқарилади. Бу ҳар иккала ҳолда ҳам ўзига капитал киритган мамлакат четэл империалистлари томонидан муқаррар суратда қулликка солинади ва таланади.

Капитал чиқаришнинг ўсиши, монополиялар «та'сир доирасининг», четэл блан алоқаларининг белгиланиши ва кенгайиши капиталистлар союзининг дун'ёни иқтисодий жиҳатдан бўлиб олиши учун замин яратади, халқаро монополияларнинг вужудга келишига ёрдам беради. Айрим капиталистик мамлакатларнинг энг йирик монополиялари товар сотиш бозорларини бўлиб олиш тўғрисида, ишлабчиқариш кўлами ва нарх-наво сиёсати тўғрисида ўзаро битим тузмоқдалар. Халқаро монополияларнинг пайдо бўлиши ишлабчиқаришнинг ва капиталнинг концентрациялашувидаги янги, беқиёс даражада юқори босқични билдиради. Айрим монополистик группаларнинг кучи ўртасидаги нисбатнинг ўзгариши бозорларни қайтадан бўлиб олиш учун бўлган курашни муқаррар равишда кескинлаштириб юборади ва бу монополистларнинг халқаро битимларининг мустаҳкам эмаслигини, уларнинг бир-бири блан тўқнашуви муқаррар эканлигини билдиради.

Дун'ёнинг капиталистлар союзи ўртасида иқтисодий жиҳатдан бўлиб олиниши дун'ёнинг буюк капиталистик давлатлар томонидан территориал жиҳатдан бўлиб олиниши блан бирга боради. Илгари тақсимлаб олинган дун'ёни қайта тақсимлаш учун кураш — монополистик капитализмнинг характерли хусусиятидир, бу хусусият оқибат натижада дун'ёга ҳукмрон бўлиш учун курашга олиб келади, жаҳон миқ'ёсида империалистик урушларни муқаррар қилиб қўяди.

В. И. Ленин капитализмнинг юқори ва сўнгги босқичини гениал анализ қилиб чиқиб, империализмнинг иқтисодий ва сиёсий моҳиятини очиб ташлади, бу эса Ленинга ҳозирги замон капитализмининг асосий иқтисодий қонунининг туб қоидаларини белгилаб беришга имкон берди.

В. И. Ленин кўрсатиб ўтган эдики, монополиялар юқори монопол нархлар белгилаб, ўрта фойдадан анча кўп бўлган юқори монопол фойда олишга интиладилар. Монополиялар ҳукмронлиги максимал фойда олиш учун об'ектив шароит вужудга келтиради. Монополиялар шу фойдалар ҳисобидан кенгайтирилган такрор ишлабчиқаришни та'минлайолиши, гигант корхоналар ўртасидаги шиддатли конкуренция курашига бардош бериши, ўз ҳукмронлигини сақлаб қолиши мумкин. Монополиялар ишчилар синфини зўр бериб эксплуатация қилиш, деҳқонларни ва майда ишлабчиқарувчиларнинг бошқа қатламларини талаш, четга капитал чиқариш, мустамлакаларни босиб олиш, империалистик урушлар асосида юқори монопол фойда олмоқдалар. Лениннинг ана шу асосий қоидаларига асосланиб, Сталин ҳозирги замон капитализмининг асосий иқтисодий қонунининг асосий белгиларини ва талабларини ифодалаб берди. Бу асосий белги ва талаблар мазкур мамлакат аҳолисининг кўпчилигини эксплуатация қилиш, хонавайрон қилиш ва қашшоқлантириш йўли блан бошқа мамлакатлар халқларини, айниқса қолоқ мамлакатлар халқларини қулликка солиш ва систематик равишда талаш йўли блан, ниҳоят энг кўп фойда ундириб олиш мақсадида урушлар чиқариш ва халқ хўжалигини милитаризациялаш йўли блан максимал капиталистик фойда олишни та'минлашдан иборат.

Ҳозирги замон капитализмининг асосий иқтисодий қонуни капиталистик дун'ёнинг бутун ривожланиши жараёнини белгилаб беради, империализмга хос бўлган ва ҳал қилиб бўлмайдиган зиддиятларнинг ўсуви ва кескинлашуви муқаррар эканлигини тушунишга ва тушунтиришга имкон беради, капитализмнинг чириши сабабларини кўрсатади, унинг тарихий ўрнини аниқлаб беради.

ИМПЕРИАЛИЗМНИНГ ТАРИХИЙ ЎРНИ

В. И. Ленин империализмнинг умуман капитализмга нисбатан ва социализмга нисбатан тарихий ўрнини аниқлаб, бундай деб ёзган эди: «Империализм капитализмнинг алоҳида тарихий босқичидир. Бу хусусиятнинг уч томони бор: имперализм (1) — монополистик капитализмдир; (2) — паразит ёки чириб борувчи капитализмдир; (3) — ўлаётган капитализмдир» (Асарлар, 23 том, 114 бет).

Монополиялар капитализмнинг асосий хусусиятларини йўқотмайдилар ва йўқотаолмайдилар. Капитализмнинг монополистик босқичида умуман капитализмнинг иқтисодий қонунлари ўз кучини батамом сақлаб қолади, лекин уларнинг та'сири ҳозирги замон капитализмининг асосий иқтисодий қонуни блан, я'ни максимал ка-

Чигит экишдаги ҳамма ишларни ЎзССР Министрлар Совети ва ЎзКП Марказий Комитетининг қарори асосида уюштирайлик!

Ғўзанинг дастлабки парвариши бошланди

Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг ўртоқ Са'ди Қорахўжаев бошлиқ бригадасининг а'золари кўклам экин кампаниясига ҳартомонлама пухта тайёргарлик кўрган эдилар. Шунинг учун улар колхозда биринчи бўлиб чигит экишни тугалладилар. Бригада а'золари ўзларига қарашли 94 гектар ернинг ҳаммасига чигитни торқаторлаб, шу жумладан 40 гектар ерга квадрат-уялаб экдилар.

Чигит эрта муддатда, я'ни март ойининг кейинги кунларида экилган ерларда ғўза майсалари кўринабошлади.

Бригада а'золари ҳозир чигитни тўла ундириб олиш ва ғўзани дастлабки даврда парвариш қилиш учун зарур тадбирларни кўрмоқдалар. Биринчи навбатда ёғингарчиликлардан кейин пайдо бўлиши мумкин бўлган қатқалоқнинг олдини олиш, шунингдек ер намини сақлаб қолиш учун чигит экилган уялар устига маҳаллий ўғит сепилмоқда.

И. ЮРОВСКАЯ.

Чигит экиш белгиланган муддатда тугалланади

Оржоникидзе районидаги Киров номли колхоз пахтакорлари бу йил жонажон Ватанимизга ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил топшириш учун зўр ғайрат блан курашаётирлар. Улар бу шарафли вазифани бажариш учун кузги шудгорни ва кўкламги дала ишларини сифатли ўтказиб, чигит экишга барвақт киришдилар.

Колхоз а'золари бу йил 460 гектар ернинг 40 гектарига 45х45, 170 гектарига 60х45 сантиметр схемаси асосида ва қолган 250 гектар ерга торқаторлаб чигит экишни планлаштирган эдилар.

Ўтган йили 5 апрельгача колхоз бўйича 30 гектар ерга чигит экилган бўлса, бу йил колхозчиларнинг фидокорона меҳнатлари туфайли хозиргача 80 процент ерга чигит экиб бўлинди.

— Биз механизациядан, от-улов кучидан унумли фойдаланиш учун, — дейди колхоз раиси Нуриддин Ғиёсов, — колхоздаги 8 та пахтачилик бригадасини 4 группага бўлдик ва ҳар группага актив коммунистлардан бириктириб, уларга бригада ва звеноларда меҳнатни тўғри ташкил қилиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш вазифасини топширдик. Колхозчи ва механизаторлар учун иссиқ овқат ва ҳарбир участкада болалар боқчаси ташкил қилинди.

Бу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида кўпгина илғор бригадалар чигит экишни барвақт тамомладилар. Э Султонов, Э. Турсунов, Қ. Раҳимов ўртоқлар бошлиқ бригада а'золари чигитни янги, прогрессив методда экиб, яхши натижага эришдилар.

Чигит экишда универсалчилардан Каримбой Боймуротов, Олим Саитов ўртоқлар юқори кўрсаткичларга эришаётирлар. Улар кунига 12—13 гектардан ошириб сифатли қилиб чигит экаётирлар. Жаҳон Тинчлик Кенгаши Мурожаатига колхоз а'золари ҳамда механизаторлар якдиллик блан имзо чекдилар. Улар шу кунларда ўз имзоларини амалий иш блан мустаҳкамлаш учун курашмоқдалар.

М. АДИЗОВ.

Юқоричирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг илғор пахтакорлари: (чапдан ўнгга) сеялкачи Б. Бургутов, бригада механиги Р. Эшов, тракторчи К. Эсонқулов, контролёр М. Хуснулгатин ва колхоз агрономи Ю. Умаров ўртоқлар.

В. Салов фотоси.

Чигитни биртекис ундириб олиш учун курашмоқдамиз

С. ЖОНЗОҚОВ,
Юқоричирчиқ районидаги Сталин номли колхоз раиси.

Пахтакор республикалар кенгаши қатнашчиларининг Мурожаатига амал қилиб, колхозчиларимиз пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун астойдил курашмоқдалар. Шу туфайли ўтган йили ҳамма еримиздан мўл ҳосил олишга эришдик. Колхозда пахта тайёрлаш плани 102,5 процент бажарилди.

Колхозимизда ўтган йили чорвачилик плани ҳам, чорвачиликдан олинадиган маҳсулот тайёрлаш плани ҳам тўла бажарилди. Колхоз хўжалигининг ҳамма тормоқлари бўйича тузилган планлар ҳар йили бажарилаётгани туфайли колхозчиларимизнинг турмуши янада фаровон бўлаётир, уларнинг маданий талаблари ўсмоқда. Социалистик қишлоғимизнинг қиёфаси ўзгариб кетди. Ўтган йили обод қишлоғимиз кўчаларида яна 21 та уй қад кўтарди. Ўз колхозимизда ва қўшни «Ленинизм», «Правда» колхозларининг қишлоқларида ўрнатилган 1693 точкалик радиоузелимиз ишлаб турипти. Колхозимизда 30 точкалик коммутатор бор. Ҳозир янгидан 11 телефон точкаси ишга туширилди. Қишлоғимиздаги хонадонларда Ильич чироғлари порлаб ёнмоқда.

Фаровон ҳаёт кечираётган колхозимиз а'золари бу йил 340 гектар ернинг ҳар гектаридан 30,5 центнердан ҳосил олишга аҳд қилдилар. Бунинг учун колхозимизнинг барча бригада а'золари пахтадан юқори ҳосил олишнинг асосий омилларидан бири бўлган кузги шудгорга алоҳида аҳамият бердилар ва барча ерларни кузда шудгор қилиб олдилар. Ирригация тормоқлари сифатли қилиб тозаланди. Колхозга 308 тонна минерал ўғит ташиб олинди ва ерларга сепилди. Бундан ташқари, далаларга 830 тонна маҳаллий ўғит (қўй қийи) чиқарилди.

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг асосий шартларидан бири — чигитни экишга тайёрлаш ишларига барча бригадалар барвақт киришдилар. Ер текислаш, гектарларнинг тўлалигини та'минлаш, ер четларидаги ҳашарот манба'ларини йўқотиш тадбирлари амалга оширилди. Бу йил бизнинг колхозда торқаторлаб чигит экишга, ҳаммадан кўра квадрат-уялаб чигит экиш ишига алоҳида аҳамият берилди. Ерлар текисланиб тайёр бўлгунча экиш агрегати а'золарининг ишни яхши ўрганишлари учун қулай шароит яратиб берилди. Агрегат а'золаридан моҳир тракторчи Қодирқул Эсонқулов, контролёр Мусо Хуснулгатин, сеялкачи Бойтели Бургутов ва бошқалар МТСда яхши та'лим олдилар. Улар агроном Йўлдош Умаров раҳбарлигида экишдан олдин далада амалий машғулот ўтказдилар. Бу эса квадрат-уялаб чигит экишни сифатли қилиб ўтказишга ёрдам берди. Бундан ташқари колхозчилар ўртасида колхоз партия ташкилотининг ёрдами блан торқаторлаб ва квадрат-уялаб чигит экишнинг моҳияти ҳақида кенг тушунтириш ишлари олиб борилди. Лекциялар ўтказилди. Буларнинг ҳаммаси квадрат-уялаб чигит экиш ишини уюшқоқлик блан бошлаб юборишга ва қисқа муддатда тамомлашга имкон берди.

Чигит экилаётган кунларда далаларимизда қизғин иш олиб борилди. Чигит экиш даврида меҳнат тўғри уюштирилиб, барча колхозчилар дала ишларига сафарбар этилди. Айниқса хотин-қизларнинг бемалол ишлашлари учун қулай шароит яратиб беришга катта аҳамият берилди. Марказий болалар боқчасида 47 бола, дала шийпонларидаги кўчма болалар боқчасида 57 бола тарбияланмоқда. Ҳамма бригадаларнинг дала шийпонларида иссиқ овқат ташкил этилди. Колхозимизга 1-нчи МТСдан юборилган битта С—80, битта ДТ—54 ва 5 «универсал» трактори нормал ишлаб турди. Тракторчи Раҳимбой Эшов, Абдураззоқ Ҳаитқулов, Қодирқул Эсонқулов, Тўлаган Рисқибоевларнинг яхши хизматларидан колхозчиларимиз жуда миннатдор бўлдилар. Улар яхши ишладилар, колхозчилар блан механизаторлар ҳамкор бўлиб чигит экишни муваффақиятли ўтказиш учун курашдилар. Шу туфайли 50 гектар ерга 60х60 схемаси блан квадрат-уялаб, 290 гектар ерга торқаторлаб чигит экиш 8 кунда сифатли қилиб ўтказилди. Колхозимиз районда биринчи бўлиб 5 апрельда чигит экишни тамомлади. Квадрат-уялаб чигит экишда малака орттирган, колхозимизда сифатли қилиб чигит экишни та'минлаган агрегат а'золари қўшни Андреев номли колхозда квадрат-уялаб чигит экиш учун юборилди.

Ҳозир колхозда чигитни бир текис ундириб олиш учун қизғин иш олиб борилмоқда. Ер четларига, бурчакларига трактор блан чигит экилмай қолган ҳамма ерга чигит экилиб бўлди. Чигит экилган қаторлар кўздан кечирилмоқда.

Қаторларда чигит тўла унмай қолган тақдирда хатоларни тузатиш учун ҳозир қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Колхозимиз бўйича 34 минг ғўза кўчати ҳозирлашни планлаштирган эдик. Шунинг учун 90 процент маҳаллий ўғит ва 10 процент тупроқ аралашмасидан машинада стакан тайёрланиб, 10 мингдан ортиқ кўчат ҳозирлаб қўйилди.

Биз 50 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экиб бўлгач, нима учун кўпроқ ерга шу усулда чигит экмаганимизга афсусландик. Энди биз шу хатони тузатмоқчимиз, торқаторлаб экилган ерларни ғўза парвариши даврида кўндалангига машина блан ягана қилмоқчимиз. Ҳозир бизнинг олдимизда турган асосий вазифа шундан иборат.

Бўкада чигит экиш сур'ати паст, сифати ёмон

(«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан)

Бўка районидаги ҳар иккала МТС дирекцияси томонидан тузилиб трактор бригадаларига юборилган графикка кўра, район колхозлари чигит экишни 5 апрельда тамомлашлари керак эди. Ваҳоланки, район колхозларида чигит экиш ҳозирги кунларда ҳам қониқарсиз бораётир. Чунки трактор бригадалари, колхозлар ҳали ҳам ер ҳайдашни тамомламаганлари учун чигит экиш сур'ати росмона қизитилмаётир. МТС директорлари Журба, Живодеров ўртоқларнинг районда 4000 гектарга яқин ер ҳайдалмаганини ҳисобга олмай кўз бўямачилик блан график тузганлари натижасида ана шундай аҳвол юз бермоқда. Район МТСларининг тракторларидан ташқари колхозларга Пискент районидан ва қўшни совхозлардан ўнлаб ҳайдов тракторлари келтирилган. Ҳарбир колхозда 5—10 тадан трактор бор. Шунга қарамай ер ҳайдаш ва уни экишга тайёрлаш мутлақо қониқарсиз аҳволда.

Қорақўйли қишлоқ советидаги «XIX партс'езд» колхози бу йил 955 гектар ерга чигит экади. Колхозда чигит экиш ниҳоят даража суст бормоқда. Чунки бу колхозда ҳалигача 400 гектардан ортиқ ер ҳайдалмаган. Колхозда тракторлардан тўғри фойдаланилмайди. Пискент районидаги 1-нчи МТСдан келтирилган ДТ—54 трактори 30 кундан буён ишламай турипти. Тракторчи Мирсолиев бир ҳафтагина ишлаб, кейин тракторини ташлаб ўзи блан бошқа бир тракторчини ҳам олиб Пискент районига кетиб қолган. Колхознинг Қорабоев, Имомов, Назаров, Алимбеков ўртоқлар бошлиқ бригадаларида чигит экиш учун ер тайёр эмас, ҳайдалмаган. Бундай аҳволни Охунбобоев номли колхозда ҳам кўриш мумкин. Бу колхоздаги 4 та гусеницали трактор бир кун ишлаб бирнеча кунлаб бузилиб ётгани ҳолда, бу, ҳеч кимни ташвишга солмаётир. 1-нчи МТС директори Живодеров ,райкомнинг зона бўйича секретари Кечин ўртоқлар «XIX партс'езд» колхозида ҳам, Охунбобоев номли колхозда ҳам кунда бўладилар. Улар колхозларда ер ҳайдаш, чигит экиш жиддий хавф остида қолаётганини кўрадилар. Аммо иш сур'атини тезлатиш юзасидан ҳечқандай чора кўрмай, яна МТСга қайтиб кетаберадилар.

Район партия комитетининг яқинда бўлган бюросида МТС директори ўртоқ Живодеровга бу колхозларда юз берган нуқсонларни тезда бартараф қилиш вазифаси топширилди. Лекин ўртоқ Живодеров колхозга келди-ю, «хўп, ёрдам берамиз, сабр қилинглар» деб жўнаб қолди. Ҳатто у ҳайдалмаган ерларни камайтириб кўрсатиш блан ўзининг ёмон ишлаётганини яширишга урунмоқда. Каганович номли, Вильямс номли, Маленков номли ва бошқа колхозларда бирнеча юз гектарлаб ер ҳайдалмай турипти. Ерларнинг эса нами қочиб кесак кўчмоқда.

Планга мувофиқ районда 4356 гектар ерга 4 схема блан янги усулда чигит экилиши керак. Бу муҳим тадбир ҳарқандай шароитда ҳам амалга оширилиши шарт. «Сталинград» колхозининг раҳбарлари квадрат-уялаб чигит экишни яхши ташкил қилганлари туфайли бу соҳадаги иш намунали ўтказилмоқда.

Лекин ҳамма колхозларда ҳам квадрат-уялаб чигит экиш шундай яхши ташкил қилинган деб бўлмайди. Кўпчилик колхозларда катта майдонларда чигит оддий усулда экилаётир. Жуда озгина ергагина квадрат-уялаб чигит экилмоқда. Шунинг учун 8 апрельгача район колхозларида планнинг 42,3 проценти миқдорида чигит квадрат-уялаб экилди. Бу МТС раҳбарлари ва колхоз раисларининг ҳамон қолоқ иш услубидан қутулаолмаганликлари натижасида юз бермоқда.

Масалан, агроном ўртоқ Ҳожиметов раис бўлган Охунбобоев номли колхозни олиб қарайлик. Колхоз 200 гектар ерга 60х60, 60х45 схемаси блан чигит экиши керак эди. Шунга қарамай, энди 41 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экилган.

Биз Охунбобоев номли колхозга борганимизда соат кундуз 12 дан ошган эди. Колхоз ҳосилот советининг раиси ўртоқ Жўраев, универсалчи ва 6 колхозчи блан «дам олиб» ўлтиришарди. Квадрат-уялаб чигит экадиган 75-нчи «универсал» бекор турипти. Биз нима учун чигит экилмаётганини сўрадик.

— Ҳар куни аҳволимиз шу, — деди универсалчи Зверев, ҳақиқий аҳволни фош қилиб, — агрегатда 5 кун мобайнида 3 киши ўзгарди. Бу бригадага соат 8 да келдим. 6 соатдан бери бекор турибман. Сеялкачи Холхўжаев бутунлай ишга келмади. Ўлчов симини тортувчи Рустамов бозорга кетганича ҳали қайтгани йўқ. Бошқа кунлари ҳам соат 11 гача бекор тураман. Ҳосилот совети раиси деярли ҳар куни агрегатга бириктилган колхозчиларни уйларига бориб чақириб келади. Шунинг учун ҳам 5 кунда зўрға 10 гектар ерга чигит экдим.

Биргина Охунбобоев номли колхозда эмас, бошқа колхозларда, шу жумладан «Ленинобод» колхозида ҳам аҳвол шундай бўлганидан фақат 35 гектар ерга янги усулда чигит экилди. Колхоз раиси Тошпўлатов, давлат агрономи Эгамназаров ўртоқлар «у йўқ, бу йўқ» деган важ кўрсатиб, янги схема блан чигит экишни барбод беришга уринмоқдалар. Каганович номли колхознинг раиси ўртоқ Б. Умаров «Биз квадрат-уялаб чигит экиб яхши натижаларга эришганмиз. Бу йил катта майдонларга шу усул блан чигит экамиз» деб махтаниб юрди. Аммо унинг тантанали сўзи амалга ошмай қолмоқда. Ҳозиргача фақат 32 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экилгани буни тасдиқлайди. Сталин номли колхознинг раиси ўртоқ Мусулмонов ҳам янги усулда чигит экишни махтаб юрди-ю, лекин амалда жуда кам иш қилмоқда.

МТС раҳбарлари «универсал» ва ҳайдов тракторларининг унумли ишлаши учун зарур чораларни кўрмаётирлар. Трактор бригадаларига техника ёрдами уюштирилмаган. Тракторчилар, универсалчилар арзимаган камчилик учун узоқ йўл босиб МТС устахонасига боришга мажбур бўлмоқдалар. Карл Маркс номли колхозга Олмалиқ шаҳридан ёрдамга келган тракторнинг ремонтига 1-нчи МТС раҳбарлари ёрдам ташкил қилмаганидан тракторчи ишни тўхтатиб, Олмалиқ шаҳрига боришга мажбур бўлган. Бу ягона факт эмас. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шунинг учун ҳам район колхозларида ер ҳайдаш ва чигит экиш ниҳоят даражада уюшқоқсизлик блан олиб борилмоқда. Ана шу жиддий нуқсонлар район партия комитетининг секретари С. Солимухамедов ва ижроия комитетининг раиси Маҳкамов ўртоқларни нима учундир ташвишлантирмаётир.

питалистик фойдани та'минлаш қонуни блан белгиланади. Шунинг учун улар тобора вайрон қилувчи куч блан ҳаракат қилмоқда.

Империализм босқичида ишлабчиқаришни умумлаштириш капитализм даврида мумкин бўлган сўнгги чегарага етади. Монополиялар бирлаштирган энг йирик корхоналарда юз минглаб кишилар ишлайди, хомаш'ё манба'лари, товар сотиш бозорлари ҳисобга олиб қўйилган. Монополиялар илмий кадрларни, малакали иш кучини, ихтиро'ларни ўз қўлига олмоқда. Йирик банклар мамлакатнинг деярлик ҳамма пул маблағларига эгалик қилмоқда. Хўжалик тормоқлари ўртасидаги алоқалар ва ўзаро боғлиқлик ғоят кучаймоқда. Лекин бу жуда катта ишлабчиқарувчи кучлар ва имкониятлар эски ишлабчиқариш муносабатлари исканжасида сиқилиб қолмоқда. Капитализмнинг асосий зиддияти, я'ни ишлабчиқаришнинг ижтимоий характери блан ишлабчиқариш натижаларини ўзлаштиришнинг хусусий капиталистик формада бўлиши ўртасидаги зиддият ғоят кескин тус олмоқда. Бу кескинлик революцион портлаш даражасигача бормоқда.

Империализм—паразит ёки чириётган капитализмдир. Хусусий мулкка асосланган монополиялар муқаррар суратда турғунликка ва чиришга олиб боради. Монополиялар фақат максимал фойда олишни мақсад қилиб олиб, техника янгиликларини ишлабчиқариш процессида қўллашга ҳамавақт ҳам қизиқавермайдилар. Кўпинча улар техника прогрессига сун'ий равишда тўсқинлик қиладилар.

Капитализмнинг чириши паразитизмнинг ўсишида намоён бўлмоқда. Илгари ишлабчиқариш процесси блан боғлиқ бўлган капиталистлар синфи корхоналарни бошқаришни ёлланма хизматчилар зиммасига юкламоқда. Буржуазиянинг ва помешчикларнинг кўпчилиги рантьега, я'ни қимматли қоғозларга эга бўлган ва бу қоғозлардан келган даромад ҳисобига яшаб, паразитик турмуш кечираётган кишиларга айланди. Бирқанча давлатлар рантье давлатга айланиб, асоратга солувчи қарзлар воситаси блан қарздор мамлакатлардан жуда катта бойликларни юлиб олмоқда. 1929 йилда Англияда четэлга солинган капиталдан келган даромад ташқи савдодан келган бутун даромаддан етти мартадан кўпроқ, АҚШда эса — деярли беш марта ортиқ бўлган.

Империализм даврида милитаризм ўсади, миллий даромаднинг тобора кўп қисми таланчиликдан иборат империалистик урушлар тайёрлаш ва олиб боришга сарф қилинади. Ҳарбийлаштириш ва урушнинг жуда кўп кишиларнинг қирилиб кетишига, моддий бойликларнинг, маданият ва сан'ат ёдгорликларининг йўқ бўлиб кетишига сабабчи бўлиши блан молия олигархиясининг иши йўқ. Империалистлар урушни капиталистик максимал фойда олишнинг энг муҳим методидир деб биладилар.

Паразитизмнинг кучайиши ишсизлар армиясининг кўпайишида, моддий ишлабчиқариш соҳасидан бошқа соҳаларда банд бўлган кишилар сонининг, я'ни эксплуататорлар синфига хизмат қиладиган, давлат аппаратида, савдода ва ҳоказоларда ишлайдиган кишилар сонининг ўсишида намоён бўлмоқда.

Империалистик буржуазия максимал фойда ҳисобидан ишчилар синфининг озгина қисмини сотиб олади. Ишчилар синфининг ишчи аристократияси деб аталган бу қисми оппортунизмнинг социал асосидир. Ишчи аристократияси буржуазиянинг ёрдами блан касаба союзларидаги раҳбарлик ўринларини қўлга олишга интилмоқда, ишчилар синфини буржуазияга қарши революцион кураш йўлидан чалғитишга бор кучини сарф қилмоқда.

Капиталистик давлат империализм даврида молия олигархиясининг диктатураси демакдир. Давлат машинаси капиталистик монополияларга бўйсунади. Капиталистик монополиялар максимал фойда олиш ва молия капиталининг ҳукмронлигини мустаҳкамлаш мақсадида давлат машинасидан фойдаланади. АҚШда асосий министрлик вазифаларини монополистик капиталнинг асосий группалари бўлган банкирлар ва саноатчилар эгаллаб олганлар. Мудофаа министри Чарльз Вильсон Дженерал моторс фирмасининг собиқ президенти ва директоридир. АҚШнинг Давлат секретари Джон Фостер Даллес Стандард ойл компани оф Нью-Джерси деган нефть трестининг правление а'зоси, никель чиқарувчи энг йирик компаниянинг директори эди. У бирқанча банкларда директорлик ўринларига эга. Савдо министри Синклер Уикс Морган группасининг бевосита вакили ва Ферст нейшнл бэнк оф Бостоннинг собиқ директоридир. Молия министри Джорд Хэмфри 30 дан кўпроқ компаниянинг директори эди. АҚШнинг ҳозирги вице-президенти Никсон Джаннинининг та'сири жуда кучликдир. Нельсон Рокфеллер (америка монополистик капитали ҳам шу ном блан аталади) ташқи сиёсат масалалари бўйича АҚШ президентининг махсус ёрдамчиси қилиб тайинланган.

Монополистик капитализм давлат-монополистик капитализмига мана шундай айланадики, бу, Ленин ифодаси блан айтганда, социализмни моддий жиҳатдан тўлатўкис тайёрлашдир.

Империализм капиталистик давлатларнинг ички ва ташқи сиёсатида демократиядан реакцияга юз ўгириш блан характерланади. Бутун соҳалардаги сиёсий реакция империализмнинг хусусиятидир.

В. И. Ленин: империализм — ўлаётган капитализмдир, деб кўрсатган эди. Капиталистик системанинг барча зиддиятлари ҳозирги замон капитализмининг асосий иқтисодий қонунининг та'сири остида кескинлашиб ниҳоясига етади. Бу зиддиятларнинг асосийси, И. В. Сталин кўрсатиб берганидек, меҳнат блан капитал ўртасидаги зиддият, империалистик давлатлар ўртасидаги зиддият, мустамлакалар ва қарам мамлакатлардаги эзилган халқлар блан уларни эксплуатация қилаётган империалистик давлатлар ўртасидаги зиддиятдан иборат. Империализм капитализмнинг шундай босқичидирки, бунда пролетар революцияси, пролетариат диктатураси амалий жиҳатдан муқаррар бўлиб қолади. Империализм — социалистик революция арафасидир.

В. И. Ленин капиталистик мамлакатларнинг империализм даврида иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан нотекис ривожланиши тўғрисидаги қонунни очди. Бу қонун социализмнинг дастлаб бирқанча мамлакатда ёки ҳатто бир мамлакатда ғалаба қозониши мумкинлиги ва социалистик революциянинг цивилизациялашган мамлакатларнинг ҳаммасида ёки уларнинг кўпчилигида бирвақтнинг ўзида ғалаба қозониши мумкин эмаслиги тўғрисидаги Ленин та'лимотининг таянч нуқтасини ташкил этади. Лениннинг бу кашфиёти марксизмни бойитди, уни илгари сурди, айрим мамлакатларнинг пролетариатига революцион перспектива берди, уларнинг пролетар революциясининг тантана қилишига ишончини мустаҳкамлади. Шу блан бирга дастлаб бир мамлакатда ғалаба қилган пролетар революцияси жаҳон социалистик революциясининг бошланғичи бўлиб ҳисобланади ва уни янада ривожлантириш учун база бўлиб хизмат қилади. Айрим мамлакатларнинг капиталистик системадан ажралиб чиқиши, империализм занжирининг узилиши капитализмнинг умумий кризисига асос соладики, бу — жаҳон капиталистик системасининг ҳам экономикани, ҳам сиёсатни қамраб олган ҳартомонлама кризисидир.

В. И. Ленин ҳархил ижтимоий системанинг — капиталистик система блан социалистик системанинг узоқ вақт тинч ва ёнма-ён яшаши мумкин ва зарур эканлигини асослаб берди. Совет Иттифоқининг ҳукумати ва социалистик лагерьдаги бошқа мамлакатларнинг ҳукуматлари тинчлик учун олиб бораётган ўз изчил сиёсатларида ана шу қоидага амал қилмоқдалар.

Марксизм-ленинизм — ўзгармас хулосаларни ва формулаларни тан олмайдиган ижодий фандир, бу фан тўхтовсиз ривожланиб боради. Ленин асарларига таяниб, Сталин Лениннинг империализм тўғрисидаги гениал та'лимотини янада ривожлантирди, умумий кризис қамраб олган капитализмнинг ҳозирги аҳволини марксистик анализ қилиб берди. Лениннинг империализм назарияси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ва қардош коммунистик партияларнинг ҳужжатларида, бу партия раҳбарларининг асарларида янада ривожлантирилмоқда ва бойитилмоқда.

* * *

Ҳозирги воқи'лик фактлари Лениннинг империализмни гениал анализ қилиб чиқиб айтган фикрларининг тўғри эканлигини батамом тасдиқламоқда. В. И. Ленин очиб берган иқтисодий тараққиёт процесслари ва қонунлари, унинг барча тенденциялари империализм ривожланиб борган сари янада тўлароқ ва янада аниқроқ намоён бўлди.

Буржуа экономистларининг ма'лумотига қараганда, АҚШда аҳолининг 87 процентини ташкил этган камбағаллар мамлакатдаги барча миллий бойликнинг 8 процентига эга бўлган бир вақтда, атиги бир процентни ташкил этган мулкдорлар миллий бойликнинг 59 процентига эга. АҚШнинг қора металлургиясида саккизта монополия ҳукмронлик қилади, булар 1952 йилда мамлакатдаги пўлат ишлаб чиқарувчи барча корхоналарнинг 84 процентини контроль қилган эди. Автомобиль саноатида атиги уч фирма, электротехника саноатида атиги икки фирма, химия ва алюминий саноатида эса атиги биттадан концерна ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Бошқа капиталистик мамлакатларда ҳам шунга ўхшаш аҳволни кўрамиз.

Ҳозирги вақтда молия капитали магнатларининг унча кўп бўлмаган группаларининг қуввати янада ўсди. АҚШда атиги 66 гигант корпорация экономиканинг барча асосий тормоқларини контроль қилмоқда. Бу корпорацияларда раҳбарлик вазифаларда турувчи 127 киши аслида мамлакатнинг бутун ички ва ташқи сиёсатини белгилаб беради.

Капиталистик воқи'лик фактлари В. И. Лениннинг: четга капитал чиқариш судхўр мамлакатларнинг тор доираси томонидан бутун капиталистик дун'ёни молиявий эксплуатация қилиш системасига асос бўлиб хизмат қилади, деб айтган сўзларининг тўғрилигини яққол тасдиқлади. Масалан, 1914 йилда Американинг чет мамлакатга солган хусусий капитали 3 миллиард долларга етган бўлса, 1930 йилда 7,5 миллиард долларга етди, 1943 йилда 8 миллиард долларга етди, 1953 йилнинг охирида эса 16 миллиард доллардан анча кўпроқни ташкил этди.

Монополиялар чет элга чиқарилган капитал учун жуда катта фойда олмоқдалар. АҚШ савдо министрлигининг расмий ма'лумотларига қараганда, бу фойда 1950 йилдан бошлаб ҳар йили тахминан 2,2 миллиард долларни ташкил этади.

Ҳозирги вазият капитализмнинг чириши ва паразитлашувининг кучайиши блан, муҳтожлик ишсизлик, қимматчиликнинг, трестлар зулмининг милитаризмнинг, сиёсий реакциянинг ўсиши блан, монополиялар фойдасининг кўпайиши блан характерланади. АҚШ рўйхат бюросининг ма'лумотига қараганда, барча америка оиласининг 72,2 проценти тирикчилик учун зарур бўлган минимумдан ҳам кам даромад оладилар. 1952 йилда Франция ва Италия ишчиларининг реал иш ҳақи урушдан илгариги иш ҳақининг ярмидан камроғини ташкил этди. Англияда эса иш ҳақи урушдан илгаригидан 20 процент кам бўлди. АҚШда 1946—1953 йилларда ҳарбий харажатларнинг умумий суммаси қарийб 250 миллиард долларни ташкил этди. АҚШ аҳолисидан олинадиган бевосита солиқларнинг ўзи 1952/53 бюджет йилида, валютанинг қадрсизланганлиги ҳисобга олинганда 1937/38 бюджет йилидагига қараганда ўникки баравардан кўпроқ ошди. Меҳнаткаш омма тажрибада фашизм, маккартизм ва ҳоказоларнинг нима эканлигини, мақталган буржуа демократиясининг нимадан иборат эканлигини тобора кўпроқ билиб олмоқда.

Капиталистик мамлакатларда меҳнаткаш омма капитал зулмига қарши тинмай каттиқ кураш олиб бормоқда.

Тарихий тараққиёт жараёни Ленин назариясининг асосий хулосасининг, я'ни империализм ўлаётган капитализмдир, деган хулосанинг тўғрилигини жуда яққол тасдиқлади.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси натижасида капиталистик хўжалик системаси бузилабошлади, янги, коммунистик ишлабчиқариш усули барпо қилинди, капитализм умумий кризисининг биринчи босқичи бошланди. Иккинчи жаҳон уруши империализмга янги зарба берди, капитализмнинг умумий кризисининг иккинчи босқичини билдирди.

Бизнинг замонимизда дун'ё аҳолисининг учдан биридан кўпроғи — 900 миллиондан кўпроқ киши — қудратли тинчлик, демократия ва социализм лагерига бирлашган. Турмуш В. И. Лениннинг башорат қилиб айтган қуйидаги гапларини тасдиқлади: «Курашнинг оқибати, провардида Россия, Ҳиндистон, Хитой ва ҳоказоларнинг аҳолининг гигант кўпчилигини ташкил этганлигига боғлиқдир. Сўнгги йилларда аҳолининг худди мана шу кўпчилиги ўз озодлиги учун курашга жуда ҳам тез тортилмоқда, шунинг учун бу жиҳатдан қараган вақтда жаҳон миқ'ёсидаги курашнинг қандай узил-кесил ҳал бўлиши тўғрисида ҳечбир шубҳаланиш мумкин эмас. Мана шу жиҳатдан социализмнинг узил-кесил ғалабаси тўла равишда ва шак-шубҳасиз та'минлангандир» (Асарлар, 33 том. 524 бет).

Дун'ёда тарихий воқиалар ривожланишини орқага суриб юбораоладиган куч йўқ. Капиталистик мамлакатларнинг меҳнаткаш оммаси қашшоқликдан қутилиш учун бутун империализм системасига қарши, миллий ва социал озодлик учун актив кураш олиб бормоқда.

А. ПОЛЬШЧИКОВ.

Осиё мамлакатларининг халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган конференциясида

ДЕҲЛИ, 8 апрель. (ТАСС). Осиё мамлакатларининг халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган конференция 7 апрельдаги эрталабки мажлисда кун тартибидаги биринчи моддани—сиёсий масалаларни муҳокама қилишга киришди. Бу масала юзасидан Кореядаги ярашиш устидан кузатиб турувчи бетараф давлатлар вакиллари комиссиясидаги Ҳиндистоннинг бош вакили бўлган доктор Ануп Сингх доклад қилди. Осиё ҳаётининг энг муҳим масалаларига тааллуқли бўлган бу доклад ғоят зўр э'тибор блан тингланди ва бирнеча марта қарсаклар блан бўлинди.

Хитой делегациясининг бошлиғи Го Мо-жо бу масала юзасидан қўшимча доклад қилди. У делегатлар ва меҳмонлар томонидан овация блан кутиб олинди.

Го Мо-жо нутқидан кейин конференция делегатларининг нутқлари бошланди. Шарқий Покистон халқ мусулмонлар иттифоқи раиси Мавлоно Бхасани Осиё халқлари ўртасида дўстлик алоқалари мустаҳкамланаётганлигини қайд қилиб дедики, бу ҳамкорлик ҳечкимга таҳдид қилмайди; бунинг устига бу ҳамкорлик бутун дун'ё халқлари ўртасидаги дўстликка ёрдам бермоғи лозим. Броқ, ба'зи чет давлатларнинг ҳукмдорлари ҳарбий блоклар уюштирмоқдалар ва Осиё халқларини бир-бирига қарши гиж-гижлашни истайдилар.

Бхасани Шарқи-Жанубий Осиё агрессив ҳарбий шартномасини, я'ни СЕАТОни, шунингдек Ўрта Шарқда агрессив блок тузиш йўлидаги уринишларни кескин суратда қоралади. «Инглиз қўшинларини Мисрдан тамомила олиб чиқиб кетиш ҳақидаги талаб бажарилмади,—деди у. Эрон нефти устидан яна ажнабийлар контроли ўрнатилди. Японияда, Тайваньда, Жанубий Кореяда, Жанубий Вьетнамда, Таиландда, Покистонда, Мисрда, Суданда, Ироқда, Иорданияда четэл ҳарбий базалари ташкил қилинди ёки ташкил қилинаётир».

Бхасани дедики, АҚШ Тайваньни оккупация қилиб, Хитой халқининг ҳуқуқларини қўпол равишда паймол қилди, БМТ эса Хитой Халқ Республикасини бу ташкилотда ўз вакилига эга бўлишда ғайриқонуний равишда маҳрум этиб келмоқда. Бхасани қайд қилиб ўтдики, Осиё халқлари ХХР ва Ҳиндистон бош министрларининг бирлашган баёнотида ўз ифодасини топган беш принципни, я'ни тотув яшашнинг беш принципини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

Бхасани кетидан совет делегацияси а'зоси Александр Корнейчук сўзлади. У Совет ҳукуматининг тинчликсеварликдан иборат сиёсатининг асосларини батафсил баён қилиб берди ва совет халқининг халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш ҳамда бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш учун кўрган амалий тадбирларини эслатиб ўтди.

Япония делегати Мацумото ўз нутқини Узоқ Шарқда тинчлик проблемасига бағишлади. Мацумото иккинчи жаҳон урушидан кейин Осиё халқлари ўртасида бошланган буюк уйғониш ҳақида гапириб, ҳозирги вақтда ҳам шундай кишилар борки, улар Осиё халқларининг умид-орзуларини рўёбга чиқармай бўғиб қўйишни ва улар ўртасида адоват ва душманлик уруғи сочишни истайдилар, деди. У, Японияни икки шартнома—«сулҳ шартномаси» ва Америка блан Япония ўртасидаги хавфсизлик пакти тузишга мажбур этганликларини, бу икки шартноманинг мақсади Японияни қайтадан қуроллантиришдан ва Япония территориясида четэл ҳарбий базалари тузишдан иборат эканлигини эслатиб ўтди.

Сўнгра Мацумото айтдики, япон халқи атом қуролининг ишлатилишига қат'ий равишда қарши чиқмоқда. Япон халқи, деди у ўз сўзини давом эттириб, Хитой Халқ Республикаси блан дўстона алоқалар аста-секин тикланаётганлигини мамнуният блан қабул қилмоқда. Ҳозирги конференция ҳам Осиё халқларининг бир-бирлари блан яқинлашаётганлигини кўрсатувчи қувончли хушхабардир.

Сўнгра сўзга чиққан Вьетнам делегацияси бошлиғи Нгуен Ван Хуонг Вьетнам Демократик Республикаси тотув яшашнинг беш принципни тамомила қўллаб-қувватлаганлигини айтди. У қуйидаги таклифни киритди, чунончи конференция:

1. АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги ички ишларга Женва битимларини барбод қилиш мақсадида аралашувига қат'ий суратда қаршилик кўрсатсин ва бундай аралашувнинг тўхтатилишини талаб қилсин;

2. Франция томонидан Женва битимларига қаттиқ риоя қилинишини талаб этсин;

3. Шарқи-Жанубий Осиёда Америка империалистлари тузган агрессив блокка қат'ий равишда қарши чиқсин.

Сўнгра сўзга чиққан Сурия парламенти депутати Хусайн Мрейвид Англия-Америка империалистларининг Яқин Шарқдаги агрессив планларига ва уларнинг араб халқлари ўртасида низо' туғдириш, уларни араб халқларини ҳарбий блокларга тортиш йўлидаги уринишларига муфассал тўхталди.

7 апрельдаги эрталабки мажлисда кўзга кўринган ҳинд олими физик Мегнад Саха ҳам сўзлади.

ДЕҲЛИ, 8 апрель. (ТАСС). Конференциянинг 7 апрельдаги кундузги мажлиси ХХР делегацияси бошлиғи Го Мо-жо раислигида очилди.

Биринчи бўлиб Цейлон делегати К. Ваикунтхавасан сўзга чиқди. У, Америка Қўшма Штатлари Цейлоннинг суверенитетини қўпол равишда бузиб, Цейлон территориясидаги ҳарбий-ҳаво базаларидан Ҳинди-Хитой халқи мустамлакачиларга қарши курашган вақтда Ҳинди-Хитойга солдат ва қурол-яроғ жўнатиш учун фойдаланганлигини эслатиб ўтди. Цейлон Хитой Халқ Республикаси блан савдо битими тузганлиги учун репрессия (жазо чораси) сифатида АҚШ Цейлонга иқтисодий соҳада ҳам таз'йиқ қилмоқда.

Цейлон делегати конференцияни империалистларнинг Цейлонга қилаётган таз'йиқини тўхтатишда ва мамлакатдаги четэл ҳарбий базаларини тугатишда ёрдам беришга чақирди.

Конференция қатнашчилари қаҳрамон корейс халқининг делегати Пак Дин Айни жуда самимий ва хурсандчилик блан кутиб олдилар.

Пак Дин Ай, конференция қуйидаги моддаларни ўз ичига олган резолюцияни қабул қилсин, деб таклиф этди: «1) Корея масаласини тезроқ ҳал этиш учун мумкин қадар тезроқ халқаро конференция чақирилсин, бу конференцияда манфаатдор мамлакатлар ва айниқса Осиё мамлакатлари қатнашсин; 2) миллатни қайтадан бирлаштириш масаласини ҳал этиш корейсларнинг ўзларига топширилсин деган принцип та'кидлансин; 3) Кореяда четэл қўшинларининг туриши Кореянинг ички ишларига аралашишга ва корейс халқининг асоратга солинишига сабаб бўлажагини назарга олиб, четэл қўшинлари Кореядан мумкин қадар тезроқ олиб чиқиб кетилсин; 4) Кореяда ярашиш тўғрисидаги битимга риоя қилинсин ва Қўшма Штатларнинг Жанубий Кореяда қурол-яроғ тўплаши дарҳол тўхтатилсин, чунки Қўшма Штатларнинг Жанубий Кореяда қурол-яроғ тўплаши Кореяда янги уруш хавфини кучайтиради».

Ливан социалистик прогрессив партиясининг раҳбари Жумбулат ўз нутқида Осиё халқларининг ишларига империалистлар аралашаётганлигига тўхталди. У айтдики, ғарбий давлатларнинг бевосита қилаётган сиёсий таз'йиқи натижасида Иордания ва Ироқда парламентлар тарқатиб юборилди, шунингдек бу мамлакатлардаги халқларнинг демократик эркинликларига жиддий путур етказилди. АҚШ бу хилдаги ҳақоратли аралашувни, деди Жумбулат, Ироқ-Туркия ҳарбий пактини имзолаш учун замин тайёрлаш ва Иорданияни Ўрта Шарқ блоки доирасида ана шундай ҳарбий иттифоққа жалб қилишни осонлаштириш мақсадида қўллади.

Ливан делегати Суриянинг ҳозирги миллий ҳукуматини ағдариб ташлаш мақсадида Сурияга таз'йиқ қилинаётганлиги ҳақида гапирди. Жумбулат араб мамлакатлари вакиллари номидан конференцияга «Марокаш, Жазойир ва Тунис арабларининг француз колониализмига қарши олиб бораётган курашини ма'навий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни» таклиф этди.

«Мен яна шуни ҳам таклиф этишни истар эдимки,—деди ўз сўзининг охирида Жумбулат,—халқаро қонунлар ҳамма жойда ҳурмат қилинсин ва ана шу қонунларга мувофиқ Хитой, асл Хитой, Бирлашган Миллатлар Ташкилотида қатнаштирилсин. Мен бу таклифни араб халқлари номидан конференция муҳокамасига тақдим этмоқдаман».

Кундузги мажлисда Мўғулистон Халқ Республикаси Фанлар академиясининг президенти Жагварал, Иордания парламенти депутати Абдулқодир Ассолих, халқ вакиллари Умумхитой мажлиси Доимий комитети раисининг ўринбосари Сайфуддин Азизов ва Япония делегати, Токио университетининг профессори, атом физикаси мутахассиси Горо Томинага ҳам сўзга чиқдилар.

7 апрель кечқурун конференция делегатлари шарафига бирқанча қабул маросимлари бўлиб ўтди.

ХХР блан Германия ўртасидаги уруш ҳолатини тўхтатиш тўғрисида ХХР раисининг фармони

ПЕКИН, 8 апрель. (ТАСС). Буерда Хитой Халқ Республикаси раисининг Хитой Халқ Республикаси блан Германия ўртасидаги уруш ҳолатини тўхтатиш тўғрисидаги фармони э'лон қилинди. Фармон текстида бундай дейилади:

«Гитлерчилар Германияси бутун дун'ёда тинчликни бузган агрессив урушни бошлаганлиги сабабли ва Японияниң Хитойга қарши олиб борган агрессив урушида гитлерчилар Германияси Японияга ёрдам берганлиги сабабли, Хитой 1941 йил 9 декабрьда Германия блан уруш ҳолатида эканлигини э'лон қилган эди. Гитлерчи агрессорлар тор-мор келтирилганидан кейин, 1945 йилда Потсдам конференциясида Германияни тинч, демократик ва бирлашган давлат сифатида ривожлантириш йўллари белгиланди ва Германия блан сулҳ шартномаси тузиш кўзда тутилди.

Аммо, Германияни парчалаб юбориш, Ғарбий Германияда милитаризмни қайтадан вужудга келтириш ва Ғарбий Германияни агрессив ҳарбий группировкаларга тортиш йўлида АҚШ, Англия ва Франция томонидан доим ўтказиб келинаётган сиёсат натижасида Германия ҳали ҳам парчаланган ҳолда қолмоқда ва Германия блан сулҳ шартномаси шу вақтгача тузилган эмас. Ҳозирги вақтда АҚШ, Англия ва Франция Париж битимларини амалга ошириш йўли блан бир нарсага, я'ни Германиянинг тинч йўл блан қайтадан бирлаштирилишига яна халақит бериш ва Германия блан сулҳ шартномаси тузилишига тўсқинлик қилиш учун бутун чорани кўрмоқдалар, бу блан улар Европада тинчлик ва осойишталикка жиддий хавф туғдирмоқдалар.

Хитой Халқ Республикаси Германия Демократик Республикасини ва бутун Германия халқини, шунингдек Совет Иттифоқини ва барча тинчликсевар мамлакатлар ҳамда халқларни уларнинг Германияни тинч йўл блан бирлаштириш учун, Германия блан сулҳ шартномасини тезликда тузиш учун, Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш ва бутун дун'ёда тинчликни сақлаш учун олиб бораётган курашларини қат'ий суратда қўллаб-қувватлайди. Хитой халқининг манфаатларини ва бутун Германия халқининг манфаатларини кўзда тутиб, Хитой Халқ Республикаси халқ вакиллари биринчи чақириқ Умумхитой мажлиси комитети 9-нчи сессиясининг 1955 йил 7 апрельда чиқарган қарорига мувофиқ, э'лон қиламан:

1. Хитой Халқ Республикаси блан Германия ўртасидаги уруш ҳолати шу пайтдан бошлаб тўхтатилади. Ана шу икки мамлакат ўртасида тинч муносабатлар ўрнатилади.

2. Хитой Халқ Республикаси блан Германия ўртасидаги уруш ҳолатининг тўхтатилиши Германиянинг халқаро мажбуриятларини ўзгартирмайди ва шу блан бирга, Хитой Халқ Республикасининг Германияга тааллуқли бўлган тегишли халқаро битимлардан келиб чиқадиган ҳуқуқ ва мажбуриятларига дахл қилмайди.

Хитой Халқ Республикасининг Раиси

МАО ЦЗЭ-ДУН.

1955 йил 7 апрель».

Австрия озод қилинган куннинг 10 йиллиги олдидан

ВЕНА, 8 апрель. (ТАСС). Австрия пойтахти 1945 йил 13 апрельда Совет Армияси қўшинлари томонидан озод қилинган куннинг ўнйиллиги яқинлашиб қолди. Шу муносабат блан Австрия Коммунистик партияси, Австрия социалистик ишчи партияси (сўл социалистлар), «Австрия озод ёшлари» ташкилоти ва «Австрия демократик хотин-қизлар союзи» биргаликда мурожаат чиқардилар. Бу мурожаатда, жумладан, бундай дейилади:

«Бундан 10 йил илгари, 1945 йил 13 апрельда Вена гитлерчилар зулмидан ва уруш даҳшатларидан озод қилинди. Қаҳрамон Совет Армияси оғир талафот кўрди. Совет Армиясининг тўкилган қони Вена аҳолисининг чеккан кулфатларига хотима берди ва бизнинг шаҳримиз тамомила яксон бўлишдан қутқазиб қолинди.

Шаҳарнинг чеккасида жанглар давом этиб турган бир пайтда Совет Армияси уч демократик партиянинг қайтадан иш бошлаши ва муваққат ҳукуматнинг тузилиши учун шароит вужудга келтирди, Совет Иттифоқи барча федерал ўлкаларда Австрия ҳукуматининг танилишига муваффақ бўлди ва бу блан Австрия халқининг ягона давлатни вужудга келтириш тўғрисидаги истакларини амалга оширди. Озодлик ва мустақиллик учун курашда ҳалок бўлган кишиларнинг ва, биринчи галда, Совет Армияси жангчиларининг порлоқ хотирасини биз барча софвиждонли австриялилар блан биргаликда ҳурматлаб эсга олмоқдамиз. Совет Армиясининг жангчилари ўз ватанларидан узоқ жойда мамлакатимизни озод қилиш учун жонларини фидо қилдилар. Биз, уларнинг порлоқ хотирасини эсга олиб қасам'ёд қиламизки, герман милитаризмига қарши курашиш учун бутун кучларимизни бағишлаймиз. Уруш тамом бўлганидан ўн йил ўтганидан кейин герман милитаризми яна тикланмоқда.

Совет Иттифоқи ҳозирги кунда жуда улуғ куч бўлиб қолганлигини, Совет Иттифоқи тинчликни сақлаш учун ҳормай-толмай курашаётганлигини ва Австриянинг мустақиллиги ҳамда бирлигини қўриқлаётганлигини яхши биламиз».

Бирма қўшинларининг чанкайшичи шайкаларга қарши уруш ҳаракатлари

БАНГКОК, 8 апрель. (ТАСС). «Бангкок пост» газетаси билдиради: Бирма ҳукумат қўшинлари март ойида Бирма территориясидаги гоминданчи шайкаларни тугатиш операциясини бошлаб юборган эдилар. Ана шу операциялар натижасида ҳозирги вақтда «гоминданчиларнинг ма'лум бўлган ҳамма таянч базалари қўлга олинди ёки зарар етказмайдиган ҳолга келтирилди».

Бирқанча жойларда Таиланд-Бирма чегарасига суриб борилаётган гоминданчилар тумтарақай қочмоқдалар. Чанкайшичи офицерлар ўз солдатларини Бирма қўшинлари атака қилаётган позицияларини сақлаб қолишга мажбур этмоқчи бўладилар. Хабар беришларига кўра, тўпларга боғлаб қўйилган гоминданчилар топилди; булар ёнида озиқ-овқат запаслари, опия ва сув бор эди.

Матбуотнинг билдиришича, жанглар бўлаётган ерлар устида «нома'лум самолётлар» пайдо бўлмоқда. Таиландда чиқадиган «Сиамникон» газетасининг билдиришича, «узоқ жойдан учиб келаётган» самолётлар Таиланд чегараси яқинида чанкайшичиларга қурол-яроғ ва ўқ-дори ташламоқдалар.

—0—

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво ўзгариб туриши ҳамда ёмғир ёғиши кутилади. Температура 14—17 даража иссиқ бўлади.

Ҳинд делегати Ануп Сингх доклади

Янги Осиёнинг уйғонганлиги тарихий аҳамиятга эга бўлган воқиадир, деди Ануп Сингх. Ажнабий хўжайинлар қарийб уч аср давомида Осиё халқларининг тақдирини ўз мақсадларига мувофиқлаштириб белгилаб келдилар. Ҳозирги кунда ўзини тиклаб олган Осиё яна ҳаётий кучларга тўлиб тошди. Биз ўз тақдиримизни ўзимиз ҳал қилишга қат'ий бел боғлаганмиз ва бизнинг розилигимизни сўрамасдан тақдиримизни ҳал қилишга ҳечқачон, ва ҳечкимга ижозат бермаймиз.

Докладчи Ҳиндистон ва Хитой Халқ Республикаси бош министрлари Неру блан Чжоу Энь-лайнинг 1954 йилда биргаликда э'лон қилган баёнотларини эслатиб ўтади.

Ялпи қирғин қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан Ануп Сингх қуйидаги таклифларни киритади: 1) ялпи қирғин қуролини ишлаб чиқариш тақиқланиши лозим; 2) бу қуролнинг мавжуд запаслари йўқ қилиб ташланиши лозим; 3) бу қуролни ишлаб чиқаришни тақиқлаш тўғрисида халқаро битим тузилганига қадар бу соҳада бундан кейин тажрибалар ўтказишни тўхтатиш тўғрисида битимга келиш лозим.

Сўнгра Ануп Сингх мустамлакачилик масаласига ва Осиё халқларининг ички ишларига ажнабийларнинг аралашуви масаласига тўхталиб ўтади.

Узоқ давом қилган курашдан кейин, деди у, Осиё халқларининг кўпчилиги ниҳоят озодликка эришдилар. Броқ, Осиёда ва жаҳоннинг бошқа қисмларида халқлар ҳали ҳам мустамлакачилар асорати остида турган районлар бор. Ануп Сингх Ҳинди-Хитой тўғрисида ўтган йил Женвада тузилган битимлар музокаралар олиб бориш методининг ғалаба қозонганлигини кўрсатувчи белги бўлганлигини ва шу мамлакат тарихидаги мудҳиш саҳифага хотима берганлигини та'кидлаб, Женва битимларини қат'ий бажаришга чақиради. Биз, деди докладчи, Ҳинди-Хитой ишларига ажнабийларнинг аралашувига хотима берилишини талаб қиламиз. Биз ярашиш тўғрисидаги битимнинг бузилишини қоралаймиз ва бу битим инсоф блан ҳамда ҳалол бажарилишини талаб қиламиз.

Ануп Сингх Индонезия халқининг Ғарбий Ириан тўғрисидаги талабларини қўллаб-қувватлаб ва бу территория Индонезиянинг ажралмас қисми эканлигини та'кидлаб, сўнгра Тайвань масаласига ўтди. Тайвань масаласи, деди у, Узоқ Шарқдаги вазиятни ҳали ҳам кескинлаштириб турипти. АҚШ ўз вақтида берилган тантанали ва'даларни бузиб, Америка сиёсатининг ҳақиқий мақсадларини ниқобламоқ учун «икки Хитой» тўғрисидаги ақлга сиғмайдиган назарияни ўйлаб чиқарди. Қўшма Штатлар бир чақалик обрўйи қолмаган Чан Кай-ши режимини қўллаб-қувватламоқда ва Тайваньдан ҳарбий база сифатида фойдаланмоқда.

Биз, деди докладчи, Американинг барча қўшинларини Тайваньдан ва Хитойнинг қирғоқ бўйидаги оролларидан олиб чиқиб кетишни ҳамда Тайваньни ва шу оролларни дарҳол Хитойга қайтариб беришни талаб қиламиз!

Сўнгра Ануп Сингх Гоадаги аҳволга тўхталиб ўтди. Ҳозирги вақтда Португалия қўл остида бўлган ва унчалик катта бўлмаган бу ер Ҳиндистоннинг ажралмас қисмидир, деди у. Докладчи Гоадаги португалияли ма'мурларнинг тинч аҳолига нисбатан йўл қўйиб бўлмайдиган методлар қўлланаётганликларини қоралади.

Ануп Сингх Малайя, Кения ва Шимолий Африка халқларининг ўз озодликлари ва миллий мустақилликлари учун олиб бораётган курашларига тааллуқли масалаларга тўхталиб, Малайя халқига ўзининг миллий ҳукуматини барпо қилиш имконияти берилиши лозим, деди. Биз, деб давом қилди у, қул этилган халқларга ҳамма жойда эркинлик берилишини талаб этамиз, чунки улар эркинлик олишга ҳақлидирлар. Биз Осиёдан четэл қўшинларининг ҳаммасини олиб чиқиб кетишни талаб қиламиз. Биз шу мамлакатларнинг ички ишларига ажнабийларнинг ҳарқандай аралашувини тўхтатишни талаб қиламиз. Биз империалистларга шу нарсани эслатиб ўтмоқчимизки, мустамлакачилик масаласида Осиё ва Африка халқлари ҳамфикрдирлар. Биз ер юзининг ҳамма қисмларида бутунлай чириб кетган мустамлакачилик системасини тамомила йўқотишни талаб қиламиз!

Докладчи Осиёда ҳарбий базалар қураётган ва Осиё халқларини ўзларининг ҳарбий иттифоқларига тортишга интилаётган империалистларнинг қора ниятларини қоралади. Осиё халқлари, деб та'кидлади докладчи, ҳарбий пактлар ва базаларни ўзларининг мустақилликларига қилинаётган ҳамла деб ҳисобламоқдалар.

Докладчи Хитой Халқ Республикасига Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги ўзининг ўрнини беришни ва чанкайшичилар тўдасининг вакилини Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан ҳайдаб чиқаришни талаб қилди.

Ануп Сингх Кореяни тинч йўл блан бирлаштиришни талаб қилиб, Корея халқининг ўз тақдирини ўзи мустақил ҳал этишга мутлақо ҳақли эканлигини та'кидлади. Биз, деди докладчи, Корея территориясидан четэл қўшинларининг ҳаммасини олиб чиқиб кетишни талаб қиламиз. Биз Кореянинг ҳам шимолидаги, ҳам жанубидаги раҳбар арбобларни ва халқни ўз мамлакатларини бирлаштиришга эришмоқ учун бутун кучларини сарф қилишга чақирамиз.

Докладчи ба'зи мамлакатларда ирқий камситиш сиёсати ўтказилаётганлигини қоралади ва сўнгра тотув яшаш беш принципининг ҳарқайсисини муфассал анализ қилиб бериб, бу принциплар «шу конференциянинг руҳини» ифодаловчи принциплардир, деб уқтириб ўтди.

Правардида Ануп Сингх конференция қатнашчиларига мурожаат қилиб бундай деди: Осиёли бродарлар! Биз буерда янги тарихий давр бўсоғасида учрашдик. Биз шу қадар қимматга тушган озодликни сақлаб қолиш учун курашга отландик, биз бу озодликни энди асло йўқотмаймиз. Биз тинчлик ишига содиқмиз, чунки тинчлик Осиёнинг ички руҳидир. Биз ўзимизнинг проблемаларимизни ва халқаро проблемаларни муҳокама қилмоқ ва ҳамма халқлар блан ҳамкорликда шу проблемаларни ҳал қилиб олмоқ учун буерга инсониятнинг бир қисми сифатида тўпландик. Яшасин Осиё мамлакатларининг ҳамжиҳатлиги! Яшасин тинчлик!

Го Мо-жо нутқи

Хитой Халқ Республикасининг вакили Го Мо-жо қўшимча доклад учун сўзга чиқиб, доктор Ануп Сингх докладини муҳокама учун асос қилиб олишни таклиф қилди. Мен, деди Го Мо-жо, бу докладни тўлдириб, тотув яшашнинг беш принципи тўғрисида хитой халқининг фикрларини баён қилиб ўтмоқчиман. Хитой Халқ Республикаси э'лон қилинган куннинг ўзида биз тенглик, ўзаро манфаатдорлик ва территориал бутунликни ҳамда суверенитетни ўзаро ҳурматлаш асосида бошқа мамлакатлар блан муносабатлар боғлашни истаганлигимизни айтган эдик. Сўнгра Го Мо-жо Хитой Халқ Республикасининг халқаро кескинликни камайтиришга қаратилган тинчлик сиёсатини кўрсатувчи конкрет фактларни айтиб берди.

Броқ, деди Го Мо-жо, ба'зи мамлакатларнинг ҳукмрон доиралари тотув яшаш принципларига ғоят душманлик блан қарамоқдалар. Жон Фостер Даллес тотув яшаш «макрли янги сўз» деб айтган эди. Бу хилдаги гапни айтишнинг сабаби шундаки, тотув яшаш концепцияси Вашингтоннинг ҳукмрон доиралари ўтказаётган зўравонлик сиёсатига бутунлай қарама-қаршидир. АҚШ жаҳоннинг 50 мамлакатида ҳарбий базалар қурди. АҚШ ҳарбий базалар барпо қилиш йўли блан европалиларни европалиларга қарши, осиёлиларни эса осиёлиларга қарши урушишга мажбур қилмоқчи. Америка сиёсатининг мақсади жаҳонга ҳукмрон бўлишдир. Осиёни забт этиш ва Осиёда янги мустамлакалар вужудга келтириш шу сиёсатнинг бир қисмидир.

Го Мо-жо халқаро кескинликка сабаб бўлаётган Тайвань масаласига тўхталиб, АҚШнинг Хитой Халқ Республикаси ички ишларига аралашаётганлиги шу кескинликка сабаб бўлаётганлигини кўрсатиб ўтди. Хитой халқи, деди у, ўзининг территориал бутунлигини сақлаб қолиши ва ўзининг миллий хавфсизлигини та'минлаши лозим. Бу бизнинг бурчимиздир, шунингдек Гоани Ҳиндистонга қўшиш ҳиндистонли дўстларимизнинг бурчидир, Ғарбий Ирианни қайтариб олиш эса Индонезиядаги дўстларимизнинг бурчидир. «Гарчи биз, — деди Го Мо-жо, — тинчликни сақлашга ситқидил блан интилаётган бўлсак ҳам, лекин тинчликни тилаб олиш учун ўз территориямизни асло қурбон қилиб бермаймиз. Гарчи биз урушга қаршилик кўрсатишга қат'ий бел боғлаган бўлсак ҳам, лекин уруш очиш тўғрисида қилинаётган ҳечқандай дўқлардан қўрқмаймиз... Энди биз ўзимизнинг миллий мустақиллигимизни ва озодлигимизни асло бой бермаймиз».

«Биз, — деб давом қилди Го Мо-жо, — Тайвань проблемасини тинч йўл блан ҳал этиш йўлини муҳокама қилишдан бош тортмаймиз... Броқ, бунинг учун АҚШ қуролли кучларининг шу ороллдан олиб чиқиб кетилиши лозим... Биз, тотув яшашнинг беш принципи асосида фақат Тайвань проблемасигина эмас, шу блан бирга, ҳарқандай халқаро проблема ҳам ҳал қилиниши мумкин, деб ҳисоблаймиз».

Го Мо-жо ўз нутқининг охирида хитой халқи номидан қуйидаги таклифларни киритди:

1. Биз тотув яшашнинг беш принципини қўллаб-қувватлаймиз ва барча ҳукуматларни, биринчи галда Осиё мамлакатларининг ҳукуматларини шу принципларни ма'қуллашга чақирамиз.

2. Биз Осиёнинг барча халқларини бирлашишга ва ядро, бактериология ҳамда химия қуролларидан иборат ялпи қирғин қуролларига қарши қат'ий курашишга чақирамиз. Биз атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланишни талаб қиламиз.

3. Биз Осиёдаги барча халқларни а) АҚШнинг Хитой ички ишларига аралашувини тўхтатишни ва Американинг барча қуролли кучларини Тайвань оролидан ва Тайвань бўғозидан олиб чиқиб кетишини талаб қилишга; б) Женва кенгашида қатнашган барча мамлакатлардан Ҳинди-Хитойдаги ярашиш тўғрисида битимга қатий риоя қилинишини ва шу тариқа Ҳинди-Хитой халқларининг тинч йўл блан бирлашишга бўлган интилишларининг рўёбга чиқарилишини талаб қилишга; в) манфаатдор давлатларнинг ва Осиёдаги бетараф мамлакатларнинг иштироки блан Кореяни тинч бирлаштириш масалалари бўйича яқин фурсатда халқаро конференция чақирилишини талаб қилишга; Кореядан барча четэл қўшинларини олиб чиқиб кетишни талаб қилишга ва Кореяда ярашиш тўғрисидаги битимнинг бузилишига қарши курашишга чақирамиз.

4. Биз Осиё халқларини СЕАТОга қарши курашишга чақирамиз ва осиёлилардан осиёлиларга қарши курашда фойдаланишни мақсад қилиб олучи бошқа агрессив блоклар тузиш планларига қарши курашишга чақирамиз.

Го Мо-жо қат'ий ишонч билдириб айтдики, Осиё халқлари ялпи тинчликни ҳимоя қилиш ва инсониятнинг фаровонлигини ошириш ишига янги ҳисса қўшадилар.

Жазойирда «фавқулодда ҳолат» жорий қилинишига доир

ПАРИЖ, 8 апрель. (ТАСС). Франция ҳукуматининг декретига мувофиқ, кеча Жазойирнинг бирқанча районларида «фавқулодда ҳолат» жорий этилди. Матбуотнинг билдиришича, «фавқулодда ҳолат» бир ярим миллион аҳолиси бўлган районларда жорий қилинади.

Ма'лумки, Жазойирда миллий-озодлик ҳаракатининг кучайиб бораётганлиги француз мустамлакачи ма'мурларини жиддий ташвишга солмоқда. Француз ма'мурлари ўтган йилнинг охирида қўзғолончиларга қарши курашиш учун бирнеча минг кишилик армияни юборган эдилар.

Англия ҳукумати составида янги тайинлар

ЛОНДОН, 8 апрель. (ТАСС). Рейтер агентлиги Англия ҳукумати составидаги янги тайинлар тўғрисида хабар беради.

Илгари мудофаа министри бўлган Гарольд Макмиллан ташқи ишлар министри қилиб тайинланган. Селвин Ллойд мудофаа министри қилиб, лорд Хоум миллатлар ҳамкорлиги ишлари министри қилиб, Режинальд Модлинг та'минот министри қилиб, Чарльз Хилл почта ва телеграф министри қилиб, Т. Д. Гэлбрайт Шотландия ишлари давлат министри қилиб тайинланган.

Пхеньянда қишлоқ хўжалик машиналари заводи қурилмоқда

ПХЕНЬЯН, 8 апрель. (ТАСС). Корея Марказий телеграф агентлигининг хабарида айтилишича, Пхеньянда қишлоқ хўжалик машиналари заводи қурилиши битай деб қолди. Мамлакатда энг катта завод бўлган бу заводнинг бирқанча цехларига ҳозирги замон ускуналари ўрнатилди ва машиналар ишлаб чиқариш бошланди. Қуюв цехи қурилиши битай деб қолди.

Завод қурилиб бўлгандан кейин у қишлоқ хўжалик машиналарининг 25 турини ишлаб чиқарадиган бўлади.

Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг деҳқонларга ёрдами

ПЕКИН, 8 апрель. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг мухбири Лхасадан хабар беради:

Ҳозирги вақтда 100 мингта қишлоқ хўжалик асбоблари Секан вилояти ғарбий қисмининг Секан-Тибет тош йўли бўйидаги Чамдо ва бошқа районларидаги деҳқонларга текин улашиб берилмоқда. Бу йил Чамдо районидаги ва Тибетдаги деҳқонларга ва чўпонларга ҳаммаси бўлиб 700 минг юанлик процентсиз ссудалар ҳам берилади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/IV да кундуз **Май тўкилди,** кечқурун **Момақалдироқ,** 12/IV да **Оғриқ тишлар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (театрнинг Беш'ёғочдаги янги биносида)—10/IV да кундуз **Тоҳир ва Зуҳра,** кечқурун Муқимий, 11/IV да **Фарҳод ва Ширин.**

«РОДИНА» — эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да янги рангли ҳужжатли фильм **Индонезия бўйлаб.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да **Индонезия бўйлаб.**

НАВОИЙ номли кинотеатрда — кеч соат 6 гача **Сиз блан қайдадир учрашган эдик.**

«ИСКРА» — эрталаб соат 9-40 ва кундуз 4—20 минутда ҳужжатли фильм **Аргентинадан Мексикагача.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун: 1/ янги бадиий фильм **Надежда,** 2/ ҳужжатли фильм **Ҳиндистонли меҳмонлар.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — эрталаб ҳужжатли фильм **Аргентинадан Мексикагача.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КУНДУЗГИ КИНОТЕАТРИ — эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, кеч 6 ва 8 да **Аргентинадан Мексикагача.**

ПУШКИН номли — **Байрам кечасида.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун
РСФСРда хизмат кўрсатган артист
М. Н. Туганов раҳбарлигида
«ДОНДА» АТТРАКЦИОНИ
(чавандозлик-спорт тамошалари)
3 бўлимда янги программа.
Бугун **3 марта тамоша** кўрсатилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142.

Р. 02298. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1410